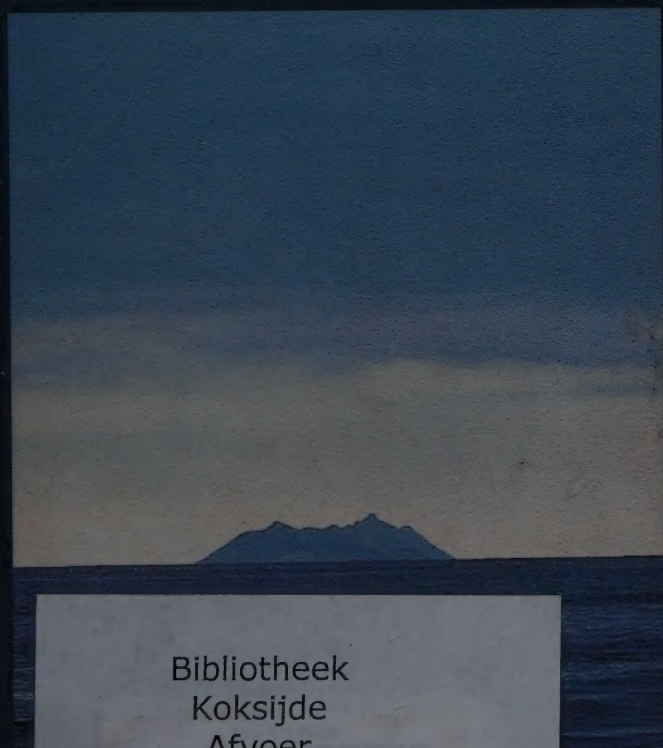

V I A M Y S T I C A

Zangen van Ongrond

Bibliotheek
Koksijde
Afvoer
02/2016

ERIK VAN ROYSBEEK

Zangen van Ongrond

Erik Van Reybroek

Met een voorwoord van

Marcel Henning

Handwritten notes in the bottom right corner, including the number "100" and some illegible scribbles.

Algemeen Deutsches
Verlag

Zangen van Ongrond

Erik Van Ruysbeek

Met een voorwoord van

Marcel Messing

Altamira - Becht
Haarlem

Eerder verscheen in de reeks Via Mystica:

Woorden van Jezus – Jacob Slavenburg

Een zaaier ging uit – Marcel Messing

© 2000 Erik Van Ruysbeek

Omslagontwerp en zetwerk: Studio 28

Druk en afwerking: Giethoorn ten Brink

Uitgeverij Altamira-Becht BV

Postbus 160, 2060 AD Bloemendaal

E-mailadres: post@gottmer.nl

Uitgeverij Altamira-Becht BV is onderdeel van de
Gottmer Uitgevers Groep BV

ISBN 90 6963 489 9

NUGI 612

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voorzover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16b j° het Besluit van 20 juni 1974, St.b. 351, gewijzigd bij Besluit van 23 augustus 1985, St.b. 471 en artikel 17 Auteurswet 1912, dienen de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te worden voldaan aan de Stichting Reprorecht (Postbus 882, 1180 AW Amstelveen).

Voor het overnemen van gedeelten uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) dient men zich tot de uitgever te wenden.

Inhoud

Voorwoord van Marcel Messing	11
Opdracht aan Jo	27
Zangen van Ongrond	28
Overgang	
Thuiskomst	
Zegel	
Osmose	
Zangen van eenheid (3)	
Ineenvloeiing	
Veld van vlees en wereld	
Hoe zal het zijn?	
Denkend aan de dood	
Transparantie	
De golf en de zee	
Wozu Dichter in dürftiger Zeit?	
Stervende Sokrates	
Voorbij dit duister licht	
De pelgrim (1)	
Middelpunt	
Walcha speelt de kunst der fuge (2)	
Oefening (1)	
Ikloosheid	
Orgelpunt	
Mijn eik	
Ananda	
Het wonder	
De transparante wereld (5)	
Tat tvam asi	

De armoede
Gij zijt
Paradox
Duizel der eenheid
Viaticum
Vertrouwde dood (3)
Cirkel van het zijn (4)
Het ongeborene
Boven het niet
Paradoxaal
Paradise lost
Ik droomde dat ik droomde
Alleen u
Cherubijntjes
Lezend in Lao-Tse
Het pad
De verlost
De eremiet
Egyptisch
Een blindgeborene spreekt
Credo
Het nergens
Rusten ga ik weldra
Ik zal niet sterven meer
Mijn vriend
Prajñā Pāramitā
Zolang
Vóór iets is
Hoe zal ik?
Dit lichaam is
De voorbijganger
Parabel
Van twee een
Vademecum
Wedergeboorte
Mijn zoeken
Tot rakens toe verblind
Het niet-weten
Alleen nog u
De voorbijganger

Wie niets meer heeft
Gij zonder gelaat
Vóór de oorsprong
Lichaam van licht
Oorsprong ben ik
De druppel en de zee
Niet ik maar u
Oorsprong
Naar een nirvāna
Geboorte
Het Niet, Het Al
Het niets en het al
Het ene van het nu
Het verre weten
Wat zijt gij?
Ik ben het oog
Stilte
Is dit nirvāna?
Enkelvoud
De fotograaf
Het nu
Een psalm
Eenvoud van het ene
Projectie zonder tekening
Brandend braambos
De dans van het ogenblik
Boven de schepping
Tussen leven en leven
Het duister licht
Het onvulbare
Uit een heldere duizel

Ongepubliceerde gedichten:

135

Adieu
Het Al. Het Niet
De dood
Autobiografisch grafschrift

Bronvermelding van de gekozen gedichten

141

Erik Van Ruysbeek, een dierbare vriend

In de bibliotheek

Zacht glanzend viel het licht door het raam van de bibliotheek. Overal stonden boeken op de schappen. Hoog opgestapeld. Her en der archiefmateriaal. Een bureau vol notities en boeken. Enkele pennen en wat losse papieren. Toch hing er een sfeer van verstillings. Wat ontbrak was de muziek van Johann Sebastian Bach. Maar ontbrak deze wel? Er hingen trillingen vanuit de harmonie der sferen. Duizenden onzichtbare trillingen van een omineuze koraal werden steeds opnieuw uitgestort.

Schoonheid, verschrikkelijke,
sterven doet gij mij
en stervend sterven
en nooit gestorven zijn
om dieper eeuwig nog te sterven.¹

We keken elkaar in de ogen. Erik en ik. Tussen ons verstillings. In ons verstillings. Sereniteit. Leegte vol van aanwezigheid. De ruimte dijde uit. Bleef dezelfde ruimte in ruimte. Ademhaling in de grote ademhaling...

Tot in mijn ruimste velden is mijn nietheid ruim
tot in de perkelooste verten
dijt mijn dichtheid in mijn
adem uit.²

We spraken over leven en dood, mystiek, de ontwikkeling van de mensheid, het keerpunt in de evolutie, de geboorte van de werkelijke mens en al die andere grote thema's die ons gewone mens-zijn overstijgen, maar het ongrondelijke zijn in ons raken. Diep raken. Zonder beroering. Verstild. Het was een zomerse avond. 1988? Het lijkt gisteren en toch zo oud.

Ik roep de mens uit, godvormig,
uit het Zelf gedaald en in het Zelf weer stijgend,
tussen aarde en hemel een meer
van bewustzijn groeiend
naar bewuste leegte,
vorm van het vormeloze, die
't vormeloze met zijn vorm
verzoent,...³

'Marcel, ik heb een geschenkje voor je.' Erik stond op van zijn bureaustoel en zocht even tussen een aantal folianten, gelegen op een boekenplank. Met een glimlach overhandigde hij mij een blauwe map, waarop de letters 'Meister Eckhart' prijkten en waarin zich 'Die deutschen und lateinischen Werke' van Meister Eckhart bevonden, uitgegeven bij Kohlhammer in Stuttgart (1954-1978).

'Ik geef het je liever nu dan dat je zijn werken na mijn dood ontvangt', zei Erik, terwijl hij mij in stille verbazing naar deze prachtige uitgave liet kijken, die ik ooit had willen aanschaffen, maar nergens meer kon vinden.

'Zelf zal ik er niet meer aan toe komen een boek over Eckhart te schrijven. Dat kost te veel tijd. Maar jij kunt het misschien proberen. Je sprak er al vaker over.'

Dankbare stilte en ontroering vulden de ruimte. Blikken van onzegbaarheid vulden ons hart. Geen pen kan de stilte beschrijven die ervaren wordt in de binnenkamer van het onzegbare.

Beelden, boeken,
de zandloper, de kaars
en Bach uit de baffels,
met mijn trillingen geladen,
kaatsen zij mijn trillingen weer
naar mij.⁴

Hij is ons beiden altijd zo dierbaar geweest, de middeleeuwse mysticus Eckhart (13e eeuw). Misschien wel Europa's grootste mysticus, die zijn grondeloze inzichten soms verbergen of versluieren moest en die generaties van mystici en dichters zou beïnvloeden, van Johannes Tauler, Heinrich Seuse, Nicolaas van Cusa, Johann Arndt, Jakob Boehme, Angelius Silesius tot Franz von Baader, William Blake, Walt Whitman, Ralph Emerson, Willigis Jäger, K.O. Schmidt en vele anderen toe. Eckhart, die de stilte en het zwijgen het 'edelste en het allerbeste' in de mens noemde om tot godservaring te komen, naast het weten dat tot *niet-weten* voert. Voorbij alle beelden en visioenen, tot in de peilloze diepten van het ongrondelijke zijn, voert de mystieke ervaring van Eckhart. Ja, tot voorbij het 'ervaren' van degene die ervaart, voorbij iedere dualiteit. Eckhart, wiens werken ik in een Engelse editie in het Tibetaanse klooster te Mundgod en in diverse hindoebibliotheken zag staan, en door vele Indiërs met grote waardering gelezen worden. De kostbare editie die Erik mij gaf, leek me gegeven vanuit een verre hand, die reikte tot het nu.

Een echt woudmens

'Dit is mijn geliefde boom', zei Erik, nadat we zo'n vijftien jaar geleden een lange wandeling in de Ardennen hadden gemaakt, samen met zijn geliefde echtgenote Jeannine (Jo) en mijn levensgezellin Marijke. Hij wees naar een prachtige eik en omarmde het majestueuze wezen met ontroering en eerbied. In zijn ervaren is ieder blad de hele boom en schuilt in iedere boom het hele woud. Zoals het schemerlicht van de avond alles terugbrengt tot het nog onzegbare en onweegbare, zo brengt de tot rust gekomen geest zichzelf weer terug in de tijdloze bron van een eeuwig nu.

Paradise lost

Ik noem u beuk ik noem u berk
ik noem u lork ik noem u eik
maar als ik nader
en u omvat
als ik u word
en ik u ben
hebt gij geen naam meer
en zijn wij één:
ongrond die uit ongrond steeg
oneindigheid die gestalte kreeg
maar in oneindigheid slechts ademt
en uit ongrond slechts leeft.

Ach Adam die ons namen gaf
uw paradijs was al verloren.⁵

We liepen in stilte door het woud. Overal die bijna onbeschrijfelijke geur die eigen is aan ieder woud. Licht viel met duizenden stralen tussen takken vol bladeren. We brachten een dag samen in de natuur door, in de omgeving van Redu. Eerst liggend op een ligstoel in het weitje voor de caravan van Erik, waar hij menig eenzame en toch vervulde dag en nacht als een Diogenes in de ton had doorgebracht. Dichtend, schrijvend, vanuit zijn 'ei' lange wandelingen ondernemend. Observerend, op 'ogenjacht' naar herten, fazanten, hazen en everzwijnen. Luisterend naar de symfonie van de wind. Peinzend over het bestaan. Vervuld van het zijn. Kijkend naar de heldere sterrenhemel. Luisterend naar de nachtelijke geluiden. Het licht van de zon volgend. Licht in licht. Poëzie in poëzie. Grondeloos verzinkend. Zonder grens of maat. Iedere voetstap een versmaat, afgedrukt op knisperende takjes en bladeren. Ritme in ritme. Tijdloze cadans van woorden in zijn. 'Een echt woudmens', ging het door mijn hoofd en ik herkende veel van mijzelf. 'Wij zijn uit hetzelfde hout gesneden', zei hij mij later eens. Erik moest glimlachen toen ik hem vertelde over mijn ervaringen in New York, over de plastic bomen, sirenes, overvolle winkels, drukke avenues en lichtrecla-

mes. Ramen van een hotel die niet open konden. Het monotone en doordringende geluid van airconditioning in plaats van het zachte ruisen van de wind. Geen avondlijk geluid van de nachtegaal in het kreupelwoud. Geen plotseling opspringende reebok op het bospad. Geen knisperende takjes en bladeren onder de voeten. Geen schrille roep van de buizerd, zoals in de Zuid-Franse Pyreneeën. Natuurlijk, ook in New York wordt alles doorstraald door dezelfde ongrond. Maar op geasfalteerde wegen en wegen van beton is dat soms wat moeilijker te ervaren dan in de wouden. 'Wouden zijn mossen in mijn arendsblik', dichte Erik eens.⁶

De bomen, de bossen, het woud, de intense schoonheid van de natuur en het grondeloze mysterie dat dit alles geweven had in sprakeloosheid, verbonden ons. Net als onze diepe belangstelling voor oosterse en westerse wijsheid.

Tussen twee bladeren word ik wakker
tussen twee wouden slaap ik in
een kruin ademt mij uit
en hoog fluit ik over de wereld
een boomgrot sluit mij in haar wortels
en in het duister word ik van aarde doorgloeid
's nachts veeg ik de sterren uit mijn oog
zij vangen mij in een bliksemend net
en sperren de weg naar het wegloze
bij dageraad splintert de dauw mij in vonken
verspattend en zinkend in zichzelf.⁷

Dat zijt Gij!

Het is niet zo verbazingwekkend dat Erik, met zijn natuurlijke genegenheid voor het woud, de bomen, de rivier, het beekje, de dieren, planten en mineralen, zo'n diepe belangstelling voor de *Upanishads* ontwikkelde, die een paar duizend jaar geleden in de wouden van India door verlichte meesters mondeling aan hun leerlingen werden overgedragen, zodat de leerling in de serene atmosfeer van het woud dieper en dieper door kon dringen tot de kern van het zijn, tot het 'Tat tvam asi', het 'Dat zijt Gij!'

Uddâlaka vroeg zijn zoon Svetaketu een vijg van de banyan (vijgenboom) te gaan halen.

‘Hier is zij, heer.’

‘Splijt de vrucht open en zeg me wat je erbinnenin ziet.’

‘Vele kleine zaadjes, heer.’

‘Splijt er een open en zeg me wat je erbinnenin ziet.’

‘Helemaal niets, heer.’

Toen sprak de vader: ‘De subtielste essentie van de vijg openbaart zich aan jou als niets, maar geloof me, mijn zoon, uit dat niets is deze machtige boom opgerezen.

Dat, wat de subtielste essentie van alles is, de opperste werkelijkheid, het Zelf van al wat bestaat, DAT ZIJT GIJ, o, Svetaketu!’

Chandogya Upanishad VI, 12:1

Jezus heeft gezegd:

Ik ben het licht dat op hen allen rust.

Ik ben het Al.

Het Al is uit mij gekomen

en het Al is tot mij geraakt.

Klieft het hout en ik ben dáár.

Heft de steen:

dáár zult gij mij vinden.

Het Evangelie van Thomas, logion 77

En de poëtische reflectie van Erik hierop in zijn *Klein Thomas-Evangelie* luidt:

Vanuit de ongrond zie ik mijn grond

vanuit mijn grond de ongrond,

wie dit gezien heeft

hij ziet!

En in zijn aardse vlees, universeel,

hoort hij het weten weten:

Ik ben de bron ik ben de monding
ik ben de afgrond ik ben de grond
het nadir ben ik en het zenit
de afstand en de nabijheid
de stroom en ook de rots.

En als ik in mijzelf mij spiegel
ben ik het spel, waarin,
boven de tijd,
het licht zichzelf schept.

Ik ben de Vader
want
Ik ben.⁸

Een vogel vloog over een verstild watertje. Het water werd er niet door beroerd. Spiegeling in spiegeling. Plaatsmakend voor een ander spel van vormen.

Hoe vaak verzucht Erik niet: 'Alles is alles in alles. Er is maar één ding.' En hij weet dit tot in alle cellen van zijn lichaam. Niet vanuit het weten van het berekenende verstand, maar vanuit een 'wetenloos weten' dat alles met alles verbonden is. Het beeld uit de wijsheid van de *veda's*, dat over het paleis van Indra (beeld van het universum) een net vol edelstenen is gedrapeerd waarbij iedere edelsteen de andere weerspiegelt, is Erik vanuit eigen ervaring al jaren vertrouwd. In het allerkleinste en het allergrootste is het Al aanwezig. Alles lijkt op een zich eindeloos herhalend hologram, waarbij letterlijk alles in allen opgaat en niets een werkelijke grens heeft, omdat vanuit het *zijn* gezien de grenzen tussen geest en stof vervaagen en vervluchtigen in grondeloze energie, tevens hoogste en allesomvattende intelligentie en liefde, die alles doordringt in het spel der vormen. Rust en beweging tegelijkertijd. In een grassprietje schuilt het heelal net zozeer als in de verste ster en de top van mijn wijsvinger. In één druppel water weerspiegelt zich de hele oceaan. Verheugd was Erik toen hij dit alles herkende in de moderne wetenschap en vooral in de fysica (kwantumfysica), waar hij net zo enthousiast over schrijft

en vertelt als over de mystieke ervaring die woordloos, ja spraakeloos maakt, tot in het grondeloze.

Voordat Fritjov Capra zijn *Tao van de fysica* schreef en Gary Zukav (met zijn *De dansende Woe-Li meesters*) en andere auteurs populair begonnen te worden, had Erik al vanuit zijn eigen ervaring een en ander diep overwogen en in 1982 opgeschreven in zijn boek *Van fysika tot metafysika*.

Voordat we samen een pannekoek gingen eten, rustten we nog even uit op de ligstoel. In de verte het onophoudelijke gezang van vogels. Pijnboom, beuk, eik en den leken elkaar meer en meer te raken nu de avond schaduwen terngnam en een deken van zacht duister gereedhield om over het woud te spreiden.

Daar was die bekende diepe zucht van Erik. Een zucht vanuit de *ongrond* zelf, waarin alles opgesloten ligt, net als in zijn diepe lach, die alles omvatten kan. Een zucht waarin goedheid en geluk worden uitgeademd, zonder door inademing te worden vastgehouden.

Het kostte me niet veel moeite me Erik aan de voet van een pijnboom voor te stellen.

Ik glimlach aan uw voet
met u geheel in mij
met mij geheel in u
om deze onverwoestbare
tijdeloze stond.⁹

Alleen de ongrond is een grond

Soms, als Erik een beweging maakt, een handgebaar, treft mij dit. Het is voor mij het gebaar van een 'voorbijganger', van een glimlachende pelgrim, van iemand die weet dat alles al gezegd en gedaan is en zich voortaan, door ervaring gerijpt, 'laat doen'. Kennis, handelen, uitzien naar de vruchten van de handelingen, verlangen naar nieuwe horizonten, zij alle behoren tot het golvenspel van de ongrond en raken niet het wezen der dingen. Voor een mens van inzicht is er niets meer te doen. Daarom mag hij alles doen. Voor een mens van inzicht is er niets meer te zeggen. Daarom mag hij alles zeggen.

Als alles is gezegd wat zegbaar is
gedaan wat doenbaar
vestigt zich in ons
de stilte en de roerloosheid
de eenvoud en de diepte...¹⁰

Erik is een dichter die dicht over, vanuit en in de ongrond. Zoals de Duitse mysticus Jakob Boehme (1575-1624), die van de *Ungrund aller Dinge* sprak en het woord *Ungrund* voor het eerst gebruikte, zo gebruikt Erik het woord ongrond voor het eindeloos, onmetelijk en onnoembaar substraat, voor het nog ongeborene, het tijdloze, het beginloze begin, waarin de tegenstellingen nog niet aanwezig zijn.

In *Wegen naar de ongrond* schrijft hij:

De ongrond is voor de mens onkenbaar, onvoorstelbaar, conceptueel onbereikbaar. Zoekend naar wat de oorsprong van de dingen kan zijn, datgene waaruit al het andere zou voortvloeien, is het voor altijd onmogelijk dit te vinden. Alles wat hij kan bedenken of zich voorstellen, is noodzakelijk iets waar hij iets van kan weten. Het is juist *iets*. Het heeft een *zijn*. Dat iets kan niet tegelijkertijd zijn wat het is en tevens de oorsprong van dat zijn. De grond der dingen kan niet een ding zijn, want dat is reeds iets, en wat reeds iets is, moet een diepere grond hebben.¹¹

Zoals Jakob Boehme eens een diepe mystieke ervaring kreeg door met volledige aandacht te kijken naar een tinnen vat en 'tot in de inwendigste grond of tot het middelpunt der verborgen natuur' schouwde en zo de grondeloosheid van het bestaan ervoer zonder dat er 'iemand' was die dit ervoer, zo kende Erik onder andere de ervaring met zijn 'baksteen', beschreven in *Mystiek en mysterie*. Hierbij schouwde hij tot in de dans der atomen en elektronen, ja tot in het kleinste van het kleinste, waarin geen centrum en omtrek meer is, geen vorm, geen tijd en ruimte en waarin leegtevelden overgaan in leegtevelden, transparantie in transparantie. Daar (wat geen 'daar'

is), gaan schouwer en het geschouwde op in het grondeloze substraat van alle zijn. Daar wordt men 'wiseloos' (Ruusbroec) geworpen in het *zijn*, verzinkt men in het Zelf, dat volstreckte eenheid is. Daar rijzen uit een onnoëmbare stilte 'Zangen van Ongrond' op die hun klank en melodie vertalen in een onmetelijk spel der vormen. Een altijdtrillend Aum-Amen. Oermantram van alle zijn. Rust en beweging, stilte en Woord. Voor Erik geldt dat niet de druppel dit leven regeert, maar de stroom. Niet een persoonlijke reïncarnatie is van belang, maar de totale stroom, de zee, de oceaan die alles draagt en schraagt en vanuit eindeloze creativiteit zijn *Dans van het ogenblik* als een lichtend spel, een *lila* van liefde speelt, boven de polariteiten verheven, van daarvóór, voorbij geest en materie. Dieper en dieper, grondelozer nog...

Uit de ongrond ontspringt alles. Als een golvenspel. Een kosmische dans. Een dans van Shiva.

Volstreckte afgrond en bodemloze eindeloosheid
alleen in u kan deze wereld openspringen en zijn,
alleen de ongrond is een grond
het ongeschapene waarin het schepsel ademt,
en stokt mijn geest verbijsterd daar ik ben
alleen het niet-zijn kan mijn afgrond vullen
alleen mijn afgrond werpt mij in het al.¹²

Johann Scheffler (1624-1677), beter bekend als de mysticus Angelus Silesius (geboren in het jaar dat Boehme stierf), schreef onder andere 1673 korte mystieke gedichten, gepubliceerd onder de titel *Cherubinischer Wandersmann*. Toen Abraham von Franckenberg, de biograaf van Boehme, de nalatenschap van Boehme regelde, was het Angelus Silesius die de handbibliotheek van Boehme erfde. Zo zette Silesius, zij het op een eigen manier, de mystieke lijn van Boehme voort. Silesius heeft op zijn beurt Erik Van Ruysbeek geïnspireerd tot het schrijven van een aantal *Silesiusjes* en *Cherubijntjes*. Weer die geheimzinnige band, onpersoonlijk, die door de stroom geregeerd wordt.

Dat Erik nimmer naar spirituele vermogens heeft gestreefd, maar slechts naar het samenstromen met de bron, het opgaan in de ongrond zelf, blijkt uit *Silesiusje* 15:

Velen in uw spoor streven naar uw machten.
De machten wil ik niet. Slechts u wil ik betrachten.¹³

Liefde is veel meer dan liefde

Tijdens al onze ontmoetingen hebben Erik en ik veel met elkaar gesproken over liefde en dood. En nu hij 85 jaar geworden is, is het vooral de dood die hem lokt, al is er tevens het besef dat ook daar niet naar verlangd moet worden als het lichaam het soms laat afweten. In het besef dat doodsangst 'een kinderziekte van de geest' is, schreef hij als laatste gedicht van deze bundel zijn 'Autobiografisch grafschrift'.

Vaak viel er tijdens onze ontmoetingen en gesprekken over de dood een sacrale stilte, die alle woorden op een natuurlijke manier deed wegsterven, waarbij een energie voelbaar werd die boven iedere zintuiglijke ervaring uitsteeg en toch door de zintuigen als een diepe presentie werd ervaren. We zijn daar nog niet over uitgesproken of 'uitgezwegen'... Totdat het leven dit in een laatste sterven voltooit.

Eeuwigheid, of beter nog tijdloosheid en liefde zijn intens met elkaar verbonden. In de dimensies van tijd en ruimte openbaren tijdloosheid en liefde zich als de zich steeds continuerende tijd, gesymboliseerd door de ouroboros, en de persoonlijke liefde tussen mensen en alle andere schepselen. De kosmische Liefde echter doordringt dit alles op onpersoonlijke wijze, voedt dit alles en 'doorlicht' dit alles, zonder zelf doordrongen te worden, zonder zelf gevoed te worden, zonder zelf 'doorlicht' te worden. Paradox der paradoxen.

In zijn metafysisch dagboek *De omtrek en het centrum* schrijft Erik:

En de onsterfelijkheid? wel, ik moet eerlijk bekennen dat ze mij in de grond niet interesseert. De eeuwigheid interesseert mij, en die is hier en nu, coëxtensief met de

Ungrund. Trouwens, wat de gewone onsterfelijkheid betreft: niets is sterfelijk, ik heb het al gezegd, zelfs de stof niet.¹⁴

Voor hem is het de dimensie van de liefde die pas werkelijk onsterfelijk is en die hij erkent als de ene, allesdoordringende kracht van het leven zelf, de mysterieuze kwaliteit van zijn van de Ungrund.

In zijn roman *De Gordiaanse knoop* laat hij Suzanne tegen de hoofdpersoon Mark zeggen:

‘Liefde is veel meer dan liefde, is veel groter dan wijzelf zijn, ze is sterker dan ons individueel leven, dan onze individuele dood, ze is iets eeuwigs, iets onsterfelijks in de natuur dat de natuur in ons legt en dat ons mee onsterfelijk maakt...’¹⁵

Erik Van Ruysbeek, mysticus van de ongrond

Over Erik zou nog zoveel te zeggen zijn. De wijze mens die zich verdiept heeft in boeddhisme, hindoeïsme, advaita-vedanta, taoïsme, soefisme, esoterie, gnosis, symboliek, kwantummechanica... De romanschrijver, essayist en dichter, die velen tot de dag van vandaag in het hart raakt. In het aan hem gewijde huldeboek *Raaklijnen van het licht* vinden we veel terug over de mens, literator en mysticus Erik Van Ruysbeek, en in *Het Evangelie van Thomas* wijdde ik een paragraaf aan hem onder de titel: ‘Erik Van Ruysbeek, mysticus en dichter’. Voor mij is Erik Van Ruysbeek vooral een mysticus van de ongrond. Een mysticus die mijns inziens ooit in de encyclopedieën vergeleken zal worden met Meister Eckhart, Jan van Ruusbroec of Jakob Boehme. Niet dat hij daarop zit te wachten! Want dit alles is voor hem een ‘dansje’ van de Ungrund. Maar zonder deze dansjes is het wellicht veel moeilijker om het samenvallen van danser en dans te leren begrijpen en te doorgronden.

De diepgang, humor, kennis en vooral ervaring van Erik hebben velen wezenlijk getroffen en sommigen zelfs aangezet hun leven te herzien. Hijzelf forceert niets, propageert niets,

verlangt niets. Kijkt vaak verbaasd op als hij verneemt wat zijn werk bij anderen teweegbrengt.

Steeds ervaren Erik en ik het als een vreugde om in dierbare vriendschap samen te zijn, maar ach, over vriendschap kan ik kort zijn, want daar schreef Erik al een teder boekje over.¹⁷ Zelf ben ik echter het meest geraakt door de stille kracht van zijn aanwezigheid. Als hij spreekt, klinkt de ongrondelijke stilte in zijn woorden door. Als hij zwijgt, spreekt hij ook. Woorden van stilte. Het is die stille kracht die een grondeloze diepte bereikt in zijn mystieke poëzie, een literaire hoogte vindt in zijn romans (*De dood en de dageraad*, 1977, *De ark en de ratten*, 1984, *De magische cirkel*, 1986, *De Gordiaanse knoop*, 1991) en tot wijsgerige verstilling wordt in zijn essays (*De omtrek en het centrum*, 1977, *Van fysica tot metafysica*, 1981, *Wegen naar de ongrond*, 1989, *Mystiek en mysterie*, 1992, *Alles is Reëel*, 1997, *De eeuwigheid is nu*, 1998).

Nu Erik Van Ruysbeek vijftientig is geworden en de ongrond hem meer dan tevoren lijkt te lokken, zonder dat hij ernaar verlangt verlokt te worden, begint het bij tallozen door te dringen welk een bijzonder mysticus, dichter, essayist en romanschrijver Vlaanderen en Europa rijk is.

Neem alles van mij af nu
van de begeerte te zijn
tot de begeerte niet te zijn
van de lust te leven
en de lust dood te zijn.¹⁸

Dood en leven, dag en nacht, geest en stof, god en mens, ze zijn allemaal polen van een diepe werkelijkheid, ongrondelijk, lichtend en duister tegelijk. Vanuit deze ongrondelijkheid leeft Erik van Ruysbeek. En het is vanuit deze ongrondelijkheid dat hij in *Mystiek en mysterie* schrijft:

De volmaakte mysticus is daarom iemand die op elk ogenblik van het leven in staat moet zijn plots en sereen te sterven. De tijdloosheid laat hem geen andere moge-

lijkheid, geen alternatief. Zelfs indien de aarde en het zonnestelsel ineens vergingen, zou dat geen enkel verschil maken. De mysticus is wat is, en een kosmische ontploffing of de geboorte van een nieuwe ster behoren tot dit zijn, tot zijn eigen zijn, daarbeneden, ergens in de tijd. Vanuit deze constatering kan men over het mysterie van het zijn beginnen te mediteren.¹⁹

Uit de gesprekken die we met elkaar hebben, weet ik dat Erik Van Ruysbeek het sereen leren sterven vrijwel dagelijks beoefent. Vandaar dat zijn bundel *Zangen van Ongrond* vooral een selectie bevat over het thema sterven en dood, maar meer nog over het 'sterven vóór de dood'. Dat laatste is een hele opgave, maar wel de onveranderlijke les van vele wijzen en verlichten. Voor Erik als mysticus en literator, maar vooral als een dierbare vriend schreef ik dit voorwoord, omdat ik zoveel van hem mocht leren.

'Wozu Dichter in dürftiger Zeit?', verzuchtte Hölderlin eens. Erik Van Ruysbeek toont aan dat in een schrale tijd de Ongrond net zo werkzaam is als in een 'gouden tijdperk'. Het is aan ons om dagelijks de *Zangen van Ongrond* te horen. Maar daarvoor moet het eerst stiller en stiller worden in onze geest. Ook al zal eens onze lichaamsvorm vergaan, broos en kwetsbaar als het lichaam is, de grondeloze liefde die we zijn is ongeboren, onsterfelijk, altijd nú...

Zo is vriendschap tenslotte een aspect, een toepassing, een uitloper van de universele broederschap der wezens en der dingen en vindt zij in dat ruimer kader haar zin en rechtvaardiging.²⁰

Eens zal het afscheid aanbreken, Het komt voor ieder van ons dagelijks dichterbij. Na een hartoperatie enkele jaren geleden, en na een hersenbloeding, die voor Erik voortaan het schrijven onmogelijk maakt, liet bij mij weten: 'Alles is gezegd, alles is geschreven...' Goethe zei reeds in zijn *Faust*: 'Das Wort erstirbt schon in der Feder.'²¹ Maar al vóór Goethe schreef Jakob Boehme, door wie Goethe geïnspireerd was, op 3 juli

1621 in een 'theosofische zendbrief' aan dokter Johann Koschowitz: 'Lieber Herr Doktor, der Feder ist nicht zu trauen.'²² De 'Feder' (pen) van Erik Van Ruysbeek echter was steeds gedoopt in onnoembaarheid, sprakeloosheid, myste-rie, in de liefde van *De zangen van Ongrond*, die net als de se-rene zangen en de hemelse klanken van Orfeus' lier niet al-leen mensen in vervoering bracht, maar ook planten, bomen, dieren, stenen...

Al mag het woord dan sterven in de pen als het erom gaat de mystieke dimensie van het bestaan proberen te omschrijven, de inktdruppels van stilte die het lege papier raakten, zullen meer dan genoeg beroering en verwondering teweegbren-gen in hen wier hart tot een orgaan van stilte is geworden.

Citaten uit het oeuvre van Erik Van Ruysbeek

1. Uit: 'Bach-koraal', in: *De engel en de klei*, Soethoudt, Antwerpen 1983, p. 19.
2. Uit: 'Ademing', in: *Vorbij dit duister licht*, Soethoudt, Antwerpen, 1980, p. 34.
3. Uit: 'Ik roep de mens uit', in: *Vorbij dit duister licht*, p. 25.
4. Uit: 'De kamer', in: *Bronnen van het nu*, Leuvense Schrijversaktie 1988 (Nederlandse reeks, Leuvense cahiers 77), p. 17.
5. *Bronnen van het nu*, p. 7.
6. Uit: 'Panorama', in: *De engel en de klei*, p. 16.
7. Uit: 'Tussen twee bladeren', in: *Bronnen van het nu*, p. 22.
8. In: *Het evangelie van Thomas*, vert. en poëtische reflecties van E. Van Ruysbeek met een inl. beschouwing door M. Messing, Ankh-Hermes, Deventer 1991³, p. 139.
9. Uit: 'Aan een pijnboom', in: *Vorbij dit duister licht*, p. 29.
10. Uit: 'De pelgrim', in: *Vorbij dit duister licht*, p. 39.
11. Leuvense Schrijversaktie, 1989 (Nederlandse reeks, Leuvense cahiers 86), p. 71.
12. Uit het titelgedicht van *Vorbij dit duister licht*, p. 37.
13. In: *Vorbij dit duister licht*, p. 60.
14. Walter Soethoudt, Antwerpen 1977, p. 109.
15. Leuvense Schrijversaktie, 1991 (Nederlandse reeks, Leuvense cahiers 105), p. 61.
16. P. 60-67.
17. *Over de vriendschap. De l'amitié*, Leuvense Schrijversaktie 1987 (Europese reeks, Leuvense cahiers 72).
18. Uit: 'Naar een nîrvana', in: *De laatste oorsprong*, Europees Poëziecentrum 'De Zevenslapers', Leuven, 1994 (Nederlandse reeks, Leuvense cahiers 140), p. 53.
19. Ankh-Hermes, Deventer, 1992, p. 109.
20. *Over de vriendschap. De l'amitié*, p. 16.

Verdere citaten

21. Goethe, J.W., *Faust, Eine Tragödie*. Deutscher Taschenbuch Verlag, München, 1982, p. 53.
22. Jakob Boehme, *Theosophische Sendbriefe I*, (ed.) G. Wehr, Aurum, Freiburg im Breisgau, 1979, p. 153.

Opdracht aan Jo

Bist Du bei mir*

Je ogen zal ik niet lang meer zien
je handen zal ik niet lang meer voelen
je warmte niet lang meer zal mijn warmte zijn
je trouw gelaat niet lang meer zal mijn woning zijn

maar in je blik wil ik mijn ogen sluiten
en in je hand mijn hand voelen vergaan
nu reeds is onze warmte een warmte zonder grens
nu reeds ben je mijn woning voorbij de aardse tijd

tijdloos ben je in mijn geest gekomen
tijdloos is mijn geest naar jou gegaan
en in je ogen wordt voor mij een licht geboren
dat eeuwig ik herken en dat wij eeuwig zijn.

* Uit De laatste oorsprong

Zangen van Ongrond

Een selectie van 100 gedichten
van Erik Van Ruysbeek
uit de periode 1950 - 1999

Overgang

Leven is geen begin
en evenmin
is dood een einde:
slechts vormen van verandering in
het zijnde.

Wat voor de ogen vloeit
heeft reeds gebloed
en zal weer anders bloeien,
want alles blijft in eeuwigheid geboeid
aan 't vloeien.

De glimlach om mijn mond
raakt grond
in oud bewustzijn
en kan, in eeuwig nieuw verbond,
gerust zijn.

Thuiskomst

Wie in het water daalt wordt water
de vissen glijden door hem
wie in de bossen dwaalt wordt stronk en lover
de herten stappen dwars door hem
wie in klanken zich dompelt wordt muziek
hij zet zich uit in golvingen

wie in de liefde duikt wordt liefde
nooit meer komt hij boven.

Zegel

De meikever zwemt door de rots
de vlam graaft zich door de diepzee
de vis vliegt door het vuur
de glimworm vonkt door de wind.

Wanneer zij elkander raken
wijken aarde water vuur lucht
tot oerklank
keert vierkant terug
tot cirkel.

Osmose

Ik ben geheel
tot in de verste ster.

De verste seinen
dalen in mijn merg.

Een long die ademt is geheel de lucht
een zeegolf is geheel de zee.

Mijn huid is een geur
in de stilte der diepzee.

Mijn huid is een geur
in het diep van 't azuur.

Mij straalt
oeverloos de ruimte binnen.

Ik straal
oeverloos de ruimte in.

Zangen van eenheid ⁽³⁾

Wereld, mijn moeder,
ik, gerijpt tot mijn licht, ik
ben de wereld.

Luister in mij naar uw stem
tast in mijn vlees naar uw klaarte,
hier, in de spelonken van mijn geest,
stal ik mijn sterren voor u uit.

Herken u in de voegen van mijn gloeden
herken u in de stilte van mijn zeeën
in de weg-schemerende nerven mijner
prilste ritselingen.

Adem in mij uw dageraden en uw avondglansen
smaak uw klei en zinder van uw azuur,
voorbij de glimlach van uw louterende verten
weet ik: ik ben de wereld en benijd u niets,
maar gij,
eindig in mij, uw samenvallend,
en mond weer uit in uw oneindigheid.

Ineenvloeiing

Je bent mijn wijn ik ben je druiven
je bent mijn glimlach ik ben je gelaat
je bent mijn monding ik ben je bedding
je bent mijn sterren ik ben je nacht

in jou ga ik verloren je vindt jezelf in mij
in jou vind ik mijn zijn in mij vind je je worden
mij maak je vormeloos in mij vind je je vorm
ik weet geen naam voor jou in mij zijn al je namen

je bliksem is mijn ladder
mijn lichaam is je desem
je dromen zijn mijn daden
mijn heimwee is je weelde

tussen twee werelden
vallen wij saam
slaan in elkander
over
dijen in elkander
uit.

Veld van vlees en wereld

Laat ik me zinken tussen de asters van mijn vlees
tot de onstoffelijke pulp waaruit het bront
ben ik mezelf dan nog, ben ik de wereld
of ben ik beide?

Trillend en doortrild
een veld van trillingen in een veld van trillingen.

Iets is en waart rond myriaden kernen
los van de wateren van bewustzijn
waarin een wereld
steeds opnieuw

zijn wordingen ervaart.

Iets laat het zijn aan zich voltrekken
en dunt en duizelt en vervluchtigt
ontwakend wonderbaar
en opgaand

in de weke velden van een vlees
dat ook de wereld is.

Hoe zal het zijn?

voor Jo

Hoe zal het zijn, mijn lichaam,
als je zult sterven gaan?
Hoe zal het zijn, mijn geest,
als het vlees je los zal laten?

Uiteen zal ik zinken
in de nacht
nieuwe vormen speurend
in duizenden dageraden

vrees niet: ik ben eeuwig.

Ik spreid mijn vlerken in het licht
naar mijn onuitsprekelijk vaderland
wegduizelend in de tijdeloze
vreugde

vrees niet: ik ben eeuwig.

Hoe zal het zijn, mijn ziel,
als lichaam en geest je verlaten,
mijn taaie ik, hoe zal het zijn?

Ik sta niet meer in de weg
ik ben de druppel die verdwijnt
in het oeverloze binnenbreken van de zee
ik misleid niet langer

vrees niet: ik ben niet eeuwig.

Denkend aan de dood

Stirb eh' du stirbst
Mohammed en Angelus Silesius

Hoe zou ik vrezen wat bestemming is?

Het bodemloze diep in mij roept mij tot zich
de bodemloze zee in mij vult dra mijn druppel uit
de stroom vloeit in de oceaan
en is volkomen
de straal klimt in de zon en is de zon.

Hoe zou ik vrezen wat ik eeuwig ben?

Twee spiegels en maar één weerspiegeling
twee blikken en maar één gelaat
mijn worden de weerkaatsing van mijn zijn
het wereldruim de dichtheid van mijn pit.

Hoe zou ik vrezen waar geen vrees bestaat?

De sterren sterven bestendigend het licht
de korrel sterft bestendigend de oogst
ik ben het licht en niet de ster
ik ben de eeuwige oogst
laat dan de korrel gaan.

Hoe zou ik vrezen waar geen dood bestaat?

Transparantie

Vanuit kristallen diepten van
het tijdeloze
zijn helder en doorzichtig
alle dingen
hun glazen lagen zijn de filigranen
van het nu
gescheiden en dooreengevloeid ziet ze mijn blik
die zelf, een laag onder de lagen,
zichzelve blikkend in de transparantie schouwt,
alles is beweging
in 't onbeweeglijk visioen
ik zie de tijden ijlen
achter het stokken van de tijd
ik zie de vlieg die vliegt
de sterrensierten wemelen
de werelden ontstaan
en dit gelaat vergaan
en in 't reusachtig en onspeurbaar nu
ontluikt geen toekomst meer
alle muziek der aarde
klinkt zuiver en verscheiden
in een enkele toon
de korrels der woestijnen
zijn alle dáár
de golven van de oceanen
zijn nooit vergaan
helder schijnen en bewegen door één helderheid
de myriaden dingen van de stilgevallen tijd.

De golf en de zee

Laat mij jou zijn die ik reeds ben.

Nauwelijks steeg je op uit mij en dacht:
ik ben zelfstandig.

Wat liet je mij opkomen uit je schoot
zie nu mijn heimwee.

Wees nu reeds wat je bent
dan wordt niets uitgewist
als straks je nederdaalt.

Ik kom, niet meer tot jou,
maar tot mezelf.
Ik kom niet meer. Ik ben.

Wozu Dichter in dürftiger Zeit?

De wereld is vergaan en op het smeulend puin
is reeds de nacht gedaald.

De mens krioelt. Verdwaasd in het pikdonker
waant hij zich een god en roept
zijn eigen godsdienst uit:
een blinde aap aanbidder van het Niet.

Zo werden wij de eenzamen,
verplichte wachters bij het licht,
zo werden wij roepers in de woestenij,
klimmers uit de afgrond,
wegbereiders van hen die komen,
schouwers in zich van de nieuwe morgen.

Want morgen komen zonnepalen
die rechtstreeks weer en helder
uit het volstreekte spreken,
onze oneindigheid weer uit haar duister heffen.

Ach aarzelend is onze taal
en ons visioen gesluiert
doch mij volstaat het
te stijgen op mijn zuiverste top
en daar te klinken:
een duistere heraut van de dageraad.

Stervende Sokrates

Vrienden, laat mij gaan,
de eeuwigheid roept en wil mijn tijd ontbinden
en heffen mij in een volmaakte nacht
de grenzen van de wereld werpend
in de vergetelheid van 't al.

Wat is de wereld dan een mist door duizend sluiers?
Sluit de ogen slechts: de sluiers schuiven weg
en een volstreckte wereld gaat in het donker open
waaruit ik kom en die ik wedervind.
Weest niet verwonderd in mijn laatste lust:
voorgoed ze sluiten op die vreemde dageraad
waarin beperking zinkt in diepe slaap
die zonder droom is en volmaakt.

Mijn oorsprong roept mijn einde,
mijn Zelf roept mij tot zich.
Laat mij dus gaan. Reeds woont in mij de vrede
der volheid die zal zijn. Reeds ben ik tijdloos
en volstrekt. Laat het mij zijn.

Vorbij dit duister licht

Volstrekte afgrond en bodemloze eindeloosheid
alleen in u kan deze wereld openspringen
en zijn,
alleen de ongrond is een grond
het ongeschapene waarin het schepsel
ademt,
en stekt mijn geest verbijsterd daar ik ben
alleen het niet-zijn kan mijn afgrond vullen
alleen mijn afgrond werpt mij in het al.

Ik roep de afgrond niet, de afgrond roept naar mij,
als ik zijn roep verneem zijn wij één evenwicht,
ben ik wat is, want anders was er niets.

Het niet-zijn niet dat mij verwekt:
het niet-zijn dat zichzelf herkent.

Vorbij dit duister licht is de verrukking
en de verrukking der verrukking.

De pelgrim ⁽¹⁾

Als alles is gezegd wat zegbaar is
gedaan wat doenbaar
vestigt zich in ons
de stilte en de roerloosheid
de eenvoud en de diepte.
Het woud ligt achter ons,
de boog van de woestijn gaat op,
de zon verschroeit ons vuur,
de blik keert zich naar binnen
en in ons weet het weten:
verbrand zijn alle schepen
de ware tocht begonnen.

O vreemd ervaren
de wereld viel ons af
in ons is nu de wereld
die leegte is
en wij zijn nergens meer en overal
een louter weten van het weten
een puur bewustzijn
zonder ding en zonder grens.

Zo werden pelgrims wij
van innerlijke kim tot innerlijke kim
van spiegelbeeld tot spiegelbeeld
langs steeds verengende spiralen
naar dat ultieme punt dat eeuwig wijkt.

Hier stolt de taal.
Alleen de pelgrim
kan de weg ervaren.

Middelpunt

Langs de randen van mezelf
traag langs een trage boog
stapte ik jaren uitkijkend naar de verten
moeizaam voegde ik toekomst aan verleden.

Tot eens ik stilstond
en in geen tijd, aangezogen,
in mijn ruimteloos middelpunt
ik stortte.

Binnen dit nu aanschouw ik thans de werelden,
binnen dit punt aanschouw ik thans de eeuwen,
deelhebbend, onberoerd,
deeszijds van leven en van dood.

Tot eens ik niet meer schouw:
schouwer en schouwspel één.

Walcha speelt de kunst der fuge ⁽²⁾

Geen golf, geen zee, geen ruimten meer,
geen onderduiken en geen zaligheid,
geen smelten of versmelten van het eigen diep,
geen eigen ik meer, opgaand in het al,
geen bodem meer, geen slaap in een luchtledig,
geen leegte meer, ook niet voorbij de leegte,
geen liefde meer, ook niet voorbij de beelden,
geen schouwen meer, geen andere meer.

Alleen vijf kaarsenvlammen die door de wimpers branden
alleen de orgelfuga van een oor
alleen de stenen lucht die al versteent
alleen versteend de stonden zonder duur
alleen de adem roerloos voor altijd
de transparante naalden der nabijheid
alleen de eeuwigheid die alle ding bevat
en in het nu slechts is.

Oefening ⁽¹⁾

Adem de wereld in
adem de wereld uit.

Dan laat haar in
dan laat haar uit.

Dan laat haar gaan
haar vrije gang.

Dan doe niets meer
adem niet meer.

Wees adem zelf
en wereld.

Ikloosheid

Het blad behoort de boom
de vonk behoort de zon
de drup behoort het water
de golf behoort de zee

Al wat ik heb
behoort mij niet
mijn vlees mijn weten
mijn geest
en 't wonder dat ik ben
behoren mij niet.

Slechts één die alles is
bestaat in alles.

En niet een ik zit hier
niet een die heeft:
hier zit slechts zijn
grensloos in het grensloze.

Orgelpunt

In uw oneindigheid, oneindige, vloeï ik nu over,
in uw extatische liefdevuren ga ik op,
met hemel en aarde ben ik uw bovenzinnelijke glorie,
uw orgel ben ik, afgrondelijk in uw afgrond,
nog even laat ik de duizeling van uw registers horen
tot ook mijn laatste adem vervluchtigt en verduizelt.
Neem in uw waarheid dan mijn waarheid op
en in uw zaligheid, verzoend van zwijgen,
voltooi mijn efemere schemer in uw verklaarde nacht
en laat mij nooit meer zijn dan in uw zijn,
in al uw wordingen volstrekt en tijdeloos.

Mijn eik

Mijn armen lomig rond uw stam
mijn oorblad aan uw schors gedrukt
hoe dikwijls luister ik en hoor
als een onruchtbaar bijenbruisen
een Jacobs ladder van doorbroeide stilte,
binnen de machtige kolom
uw eigen wetenspeiler die mij voelt
uw schacht van leegte die mij insluit
en slechts de ziel der wereld weet.

Wat ik te leren poogde
dat geeft gij, meester-broeder, mij
onmiddellijk en voorgoed:
in uw osmose ben ik het.

Het horen zonder zintuig
het weten zonder kennis
het overwerelds ruisen
dat muziek der sferen is
het roerloos vloeien
der totaalheid.

Wat diepe meditatie mij nog niet kon geven:
mijn oor diep aan uw aardse schors, en het is dáár.

Ananda

Orgel van de vreugd
in eindeloze orgels vreugdiger
en volstrekt,
van u loop ik weer vol
van u loop ik weer over
de wereld vullend met een geest
die met haar samenvalt.

Niet ik ben vreugdig maar de vreugd in mij
en, gelukzalig,
heerst alleen in dit verlost vles

om het universele ogenblik
van de eenheid
om het zelfstralende vuur
van de liefde
om het eeuwige evenwicht
vóór de tegenstellingen
om het niet meer weten
wat weten is
om het boordevolle zijn
dat niet meer heeft
om het onuitspreekbare
van loutere jubeling
om het afgrondelijke
van de stevigste grond
om de onuitputtelijke vreugd
die vreugde is

om het verzwonden zijn
in de grote helderheid
en om het tijdeloze springen
naar de oorsprong van alle sprong.

Een onbespeelbaar orgel
zelf orgelt uit de duizeling der stilte,
de stilte, klank geworden, is orgel van de vreugd.
Vandaag scheidt gelukzaligheid
de werelden.

Het wonder

Ik was een kind en vroeg reeds:
moeder, hoe komt dat iets bestaat?
Ik was een jongeling en riep verrukt:
zie, geliefde, wij bestaan
wij weten van elkaar
ineen wij smelten!

Nu ben ik oud en hoor ik alles toe
en alles straalt in mij
en alles ben ik en mezelf,
maar hoe het komt, ik weet het niet.
Het wonder, zichzelf gelijk, bleef groeien.
Ja, eeuwig moet alles zijn
want hoe kan iets ontstaan?
Maar eeuwigheid zelf?

Te hoog is voor een bijziend brein de duizel,
alleen: ik ben,
zelf afgrond van het wonder.

De transparante wereld ⁽⁵⁾

Terwijl ik golf ben is de zee in mij
wij vloeien oeverloos.
Terwijl ik long ben is de lucht in mij
wij ademen einderloos.
Terwijl ik vuur ben is de zon in mij
wij branden mateloos.
Terwijl ik mens ben is het al in mij
wij dijen perkeloos.

Ieder bloemblad
geel, blauw getekend in het groen
is oeverloos, is perkeloos,
en het perkeloze, het oeverloze
is van ieder bloemblad de ronding.

Ik ben mezelf, ik ben het al
en er is geen verschil,
de tienduizend dingen en elk ding
beide zijn
onderscheiden en identiek.

Tat tvam asi

voor Els Gansemans

Wie zijn adem inhoudt
en het wiel tot staan brengt
en hij heeft oren
die de stilte die zij horen
zijn,
verneemt in zich het roeren van de aarde
de driften van de diepzee
de louterbergen van het vuur
de roerloze beweging van de arend
en dieper nog
wat niet meer hoorbaar is
de zwanevluchten naar de blanke verten.

Ikloos dan is hij.
Vóór hem en achter hem
is niets.
Boven hem en onder hem
een wenk van ongeboren sterren.
Hijzelf, van aarde tot aether,
is leegte in de grote leegte,
in al zijn lagen
smeltensgereed en
onhernieuwbaar.

O luister naar het wondere verhaal:
dit zijt ge, hier en nu.
Onverwoestbaar.
Onvervangbaar.

De armoede

O armoe u te zijn
in diepere armoe u te worden
wanneer voor u mij ledigend
ik de plaats ruim
voor uw oneindig wezen.

Eens moet gij mij geheel bezetten
eens moet ik gans verdwenen zijn
dan moet gij u voor mij niet meer verbergen
dan stapt gij vrij en heerlijk in mijn stappen
bidt in mijn bidden, gelooft in mijn geloof,
en lijdt dit lichaam, gij zijt de lijder van het leed,
juicht deze geest, gij zijt de juicher om de vreugd,
en als de liefde in zijn brand mij tilt
gij zijt het die mijn schouwen en mijn hart verblindt.

Armoede is geheel vernietigd zijn,
geledigd, niet enkel van mezelf,
maar in het einde ook van armoede
en van u.

Niets meer te zeggen dan.
Dan pas begint de wonderbaarste tocht
van de ene naar de Ene.

Gij zijt

Gij zijt alles
hoe zou ik van u een vorm ontwaren?
Gij zijt niets
hoe zou ik in u mijzelf nog vinden?
Gij zijt de Kenner
hoe zou mijn kennis niet verpulveren?
Gij zijt de Ziener
hoe zou mijn zien niet gans verdoven?
Gij zijt het Licht
hoe zoudt gij niet mijn zon verblinden?
Gij zijt het Vuur
mijn vlam moet in uw gloed verzengen.

Wat zijt gij niet? Wat ben ik nog?
Wat was ik nog, was ik niet u,
schaduw van een vonk uit uw oneindig wezen,
niet ik maar u
verblind opgaand in uw verblinding?

Paradox

Daal in wat stijgt
krimp in wat uitzet
nader in wat zich verwijdert
treed binnen in wat grensloos wordt.

Ga verloren in uw winst
geef u over aan uw zegepraal
ontvang wat u verstoot
en als ge zien moogt, word dan blind.

Zo bad ik en werd verhoord:
doof hoorde ik
gevoelloos voelde ik
en onwetend wist ik.

Duizel der eenheid

De tienduizend dingen zijn één enkel ding.
Eén enkel ding is de tienduizend dingen.
De tienduizend dingen zijn telkens ieder ding.
Ieder ding is telkens de tienduizend dingen.
Zo kennen zij mekaar:
één kent ieder ander en alle anderen
alle kennen één en telkens één.
Zo zijn zij ook mekaar:
ieder is alles en alle ieder.

Zo ben ik u en zijt gij mij,
uw kennis van mij ken ik
mijn kennis van u kent gij,
in uw kennis van mij weet ik mijn zijn
in uw kennis van mij ben ik,
in mijn kennis van u weet gij uw zijn
in mijn kennis van u zijt ge.
Mijn liefde tot u is uw zijn
uw liefde tot mij is mijn zijn.

U zijnde ben ik mezelf eerst goed
mij zijnde zijt gij uzelf eerst goed,
ik min door u mijn minnende blik naar u
gij mint door mij uw minnende blik naar mij.
Twee spiegels en eindeloze spiegelingen.

Zo schiep onszelf het grote Zelf.
Ook hem zijn wij, gij, ik en alle dingen.
Ook ons is hij, gij, mij en alle dingen.
Lichtende duizel van de spiegeling
vangt voorgoed
eerst aan.

Viaticum

voor Jo

Indien dit lichaam vóór uw lichaam sterft
en uit de luister van uw sterfelijk oog
verdwijnt,
ach treur dan niet (ik zal niet treuren),
want niets kan meer veranderen
tussen u en mij
en wat wij eeuwig zijn:
een lichaam niet maar goddelijke vonk.
Zij was het die vrouw en man ons maakte
zij was het die uw schoonheid schiep
zij was de eenheid die de min ons liet ervaren
en in uw nachten vonden wij haar tijdloos licht,
in ons verheerlijkt vlees was haar verklarende genade.

Wat sterft heeft nimmer echt bestaan.
Wat echt bestaat kan nimmer sterven.
Wat was ons aardse wezen meer dan een gelegenheid,
een spel,
waarin ons eeuwig wezen tot zichzelf wou keren?

Zo roep de dood nog niet, maar als voor mij hij komt,
wees dan met mij voor immer
wat wij reeds beiden zijn:
onsterfelijke sprankel
uit de afgrond van het licht.

Vertrouwde dood ⁽³⁾

Vertrouwde dood, gij hebt in mij
uw warme nest gemaakt,
uw nest van schemer en eeuwigheid,
een tweelingbroeder van dit leven
die de afgrond volledig maakt
het evenwicht volmaakt.

Zo voedt dit leven zich met u
zo voedt gij met dit leven u
spiegelende spelen
van het ongeboren spel.

Waar de etende eter gegeten wordt
verenigen hemel en aarde zich,
is het eeuwig, ondoorgrondelijk
festijn.

Circel van het zijn ⁽⁴⁾

Toen steeg een bede uit het zijn:
'Vormloze, gij liet uw uitstraling ons zijn,
gij liet uw vormen ons beleven,
vernietig nu uw vorm in ons,
dat ons uw louter wezen zou benaderen.'
Toen zwond gejubel, zwonden doorzichtigheid en ruimte
en doezelde het zijn der dingen in het onvatbare weg.
En niets bleef over dan het volstrekt en onbepaalbaar Dat.
Aanwezigheid, buiten haar was niets
en alles was verdwenen in het grote Niets.
Ik was niet meer, alleen een daar-zijn was,
beeldloze spiegel van het Niet-Zijn,
roerloze adem in een grote adem
ledig in het ledige.
Het Niets was alles.
Afwezigheid was opperste aanwezigheid.

Het ongeborene

Achter de murmelende bossen
achter de wijkende bergen
achter de doezelende kimmen
ben ik nog

vóór de bossen
vóór de bergen
vóór de kimmen
was ik reeds.

Mij bewoont een vonk
mij bezielt een vuur
mij vult een nietigheid
dat in mijn pit en buiten mij
de wereld is
dat alles is
en bron van alles

geen oog kan het zien
geen weten kan het kennen
geen dood kan het vernielen

want het is
onbereikbaar
zonder oorzaak
ongeboren.

Boven het niet

Niets is.
En alles is dit niets
dat is.

Toch is iets
als in een spiegel
een spel
van wat nog niet
kan zijn.

Een berg, een mens, een kei,
zinderende flitsen
boven de afgrond.

Vonken uit zichzelf
boven het Niet.

Paradoxaal

Zonder te bewegen
bezoek ik de zeven continenten
zonder te ademen
ben ik lichtende lucht geworden
zonder dat ik dacht
zijn bronnen van weten in mij opgegaan
zonder te zoeken
heb ik de schat der schatten gevonden
zonder het te kennen
heb ik het geheugen van akasha* ontdekt
zonder klimgetuig
bestijg ik iedere stond
de berg van het midden
de paal van de eeuwigheid
de boom der bomen.

Sedert ik alles gekregen heb
ben ik arm als Job,
sedert ik arm als Job ben
heb ik niets meer nodig.

O tijdeloze visvangst
in een meer van tijd
o eeuwige muziek
in een zee van stilte.

* Akasha: Volgens het hindoeïsme de ether, die als vijfde en fijnste element de gehele kosmos doordringt en tevens het geheugen van alle werelden bevat.

Paradise lost

Ik noem u beuk ik noem u berk
ik noem u lork ik noem u eik
maar als ik nader
en u omvat
als ik u word
en ik u ben
hebt gij geen naam meer
en zijn wij één:
ongrond die uit ongrond steeg
oneindigheid die gestalte kreeg
maar in oneindigheid slechts ademt
en uit ongrond slechts leeft.

Ach Adam die ons namen gaf
uw paradijs was al verloren.

Ik droomde dat ik droomde

Ik droomde dat ik droomde
en in die droom had ik een droom
waarin verdroomd een dromendans
ontwaakte
in cirkels doemend
uit een alom-aanwezig middelpunt.

Vlees was transparante duizel
geest werd wakend in zichzelf ontbonden
alleen een weten hing nog
leeg in 't centrum van een
cirkelende spiegeling.

En toen was daar de stem:
waar zijt gij, kunt gij uzelf nog vinden?
Maar vinden moest ik niet: ik wás
en alles was in mij
en alles in mij was.

O wereld die mij heeft gevonden
O wereld zelf onvindbaar...

Alleen u

Heilig wil ik niet zijn
alleen u wil ik zijn
ledig wil ik niet zijn
alleen u wil ik zijn.

Alleen u wil ik zijn
die ik ben en niet kennen kan
die mij draagt in u
die ik draag in mij
dubbel water van één bron
enige bron van vele wateren.

Mijn geprevel van bosbessen
mijn smaak van veronika's
mijn doorzichtige schuimgolf van aarde
mijn brandende eikentoppen.

Eens zwemmen de herten door de kruinen
eens gloeien de wolken door de diepzee
dan nadert het eenzijn
in de oergronden van het nu.

Cherubijntjes*

Slechts als gij leeg van alles zijt wordt alles u gegeven
slechts als uw grond verzinkt wordt heel de afgrond leven.

De bron is overal en alle ding is bron
de kleinste kern is wereld en hartje van de zon.

Zodra gij iets bereikt wordt gij erdoor gebonden
laat eeuwig los of g'hebt uw graf, een gouden graf, gevonden.

Wie ben ik dan? Ik ga voorbij, verschuif en ik verander
terwijl ik dit nog word, verwacht mij reeds een ander.

Ik daal zo diep in mij dat ik uit mezelf verdwijn
wanneer men niets meer is kan men eerst alles zijn.

Niets is van mij verschillend, geen ander die mij ziet
wat zou ik nog aanbidden? Een tweede is er niet.

Mijn lichtend Zelf, oneindigheid is geen verloop voor u
gij kent alleen het tijdloos flitsend hier en nu.

Eens juichte ik: ik vond het Zelf in mijn ultieme gronden
maar ik weet beter nu: het Zelf had mij gevonden.

God is een knecht die zich een meester waant
het oorzaakloze tot oorzaak afgetaand.

Ik weet dat ik niet weet. Hoe weet ik dan dit weten?
Onder de afgrond en de nacht is een vertrouwen ongemeten.

* Een selectie

Lezend in Lao-Tse

Slechts wat ons ontglipt
is waard gevat te worden
waar zintuigen niet bij kunnen
is onze inspanningen waard
wat weten niet weten kan
dat willen wij weten

alleen de kim die wijkt
belooft het wonder
en niet de zon is moeder van het licht
maar een onvatbaar licht is moeder van de zon
niet het licht is moeder van zichzelf
maar een onpeilbare nacht is moeder van het licht.

Van sprong tot sprong
verdwijnen wij in wat de eigen oorsprong is
en keren nooit meer weer vanuit het land der vragen.

Dan zijn wij rijp
en breekt in ons een huiver binnen
die nog geen vragen kent noch kimmen
en zonder iets te weten weten wij
zonder iets te zoeken vinden wij
zonder iets te vragen krijgen wij
dan slokt het zijn ons in
en lost ons op
in zijn ongrondelijke spiegels.

Het pad

Als de nevelen optrekken
verschijnt de zon
als de schors weggenomen wordt
verschijnt het hout
als het denken verwijderd wordt
verschijnt het hart
als het hart zichzelf heeft opgelost
verschijnen de goden
als de goden vervluchtigen
verschijnt het goddelijke
als stof en geest verzwinden
verschijnt de ongrond.

Zuiver u
want zuiver zijt ge
laat los
want er is niets vast te houden
wees niets meer
want alles zijt ge al.

De verlostte

voor Geert Tilleman

Zwijg en meet uzelve niet (Abba Bessarioon)

Lucht zijn in de lucht
vlam zijn in het vuur
water zijn in de diepe stroom
adem zijn in het grote ademen

handelen vanuit het handelen
rusten vanuit de rust
goed zijn zonder het te weten
weten zonder het te beseffen

mens zijn zoals een boom een boom is
kind zoals een lam een lam
verlangloos zoals de ongeborene
vredig als de probleemloze

koraalkelk op het koraalrif
eenling een met myriaden
stem in het wereldkoor
stervend zonder het te merken

liefde zonder voorwerp
bewustheid zonder bewustzijn.

De eremiet

Krankzinnig ben ik
van u
van mij
van niets
van alles.

Wijsheid komt in mij
uit u
uit mij
uit niets
uit alles.

Zie: leegte maakt mij vol
volheid maakt mij leeg
en waar ik ga
worden de wegen tijdloos.

Ik ben de vloeiend onbeweeglijke
de roerloos vloeiende
ik straal de zes richtingen uit
de zes richtingen stralen in mij binnen
ik ben evenwicht zonder polen
en alle polen van het evenwicht
mijn werken is rust
mijn rust vult alle werking
ik ben het ene
dat leven en dood in zich verenigt

ik ben het veelvuldige
de éne glimlach der tienduizend dingen
voorbij de aantrekkingen
ben ik de noodzakelijke liefde
het licht uit de oorsprong
het vuur van het alom-aanwezige
de zon waarbuiten niets is.

Zie hoe ik mijn schoeisel bind
met het wonder van de stilte.

Egyptisch

Gij die bestond vóór gij uzelf geschapen hebt
Toem zonder navel
uit Noen zonder oorsprong.

gij die tezamen zijt en nog niet zijt
die het zaad der goden in u zaait
en al hun velden uit uzelf verwezenlijkt,

gij uit wie de wonderen van de wereld zijn
en van de wereld der werelden
van zon tot korrel en van kern tot al,

gij die u spreidt in mij en in mij u balt
vuur van het vuur mij maakt
en lichaam van het gloeien,

laat mij in u, voorbij uzelf, gedijen,
waar werkelijkheid verdwenen is
en de visioenen zijn uitgeblust.

Toem of Atoem: eerste vibratie - vgl. het Woord - in het ongrondelijk onkenbare: Noen.

Een blindgeborene spreekt

In de naam des Vaders
die onze ongrond is
en der Moeder
die bodemloos ons voedt
in de naam van de Zoon
die wijzelve zijn
en van de Geest
de moederlijke bronnen van ons vuur:

verklaren wij, heilig biddend uit de stilte,
vóór de leegte die het lichaam der eonen is
vóór de volheid die de andere zijde der leegte is
vóór het tijdeloze dat ons naar onszelf ontvoert
vóór het ruimteloze dat ons in het centrum plaatst
vóór het licht dat ogen overbodig maakt
vóór het Al dat in ons Niet verdwijnt en immer opstaat:

Tussen onze onderscheiden is geen onderscheid
in ons veelvoud ligt onze eenheid
ongeschapen is wat ons schiep
onpersoonlijk groeit in ons de diepe slaap
oorsprongloos verwekken wij de oorsprongen
oorzaakloos doorlopen wij de oorzaken.

Alleen het zijn schiet in ons over
maar het zijn schiet ons eindeloos voorbij.
Dan neemt de adem van een wilde zwaan ons op
naar horizonnen voorbij iedere horizon.

Credo

Als in later jaren mijn naam verdwenen is
en mijn werken vergaan
in de stroom van het eeuwige leven
en mijn gelaat, uitgewist
in de zee der vergane gelaten,
door het voorstelbare niet meer
opgeroepen wordt,
wanneer zelfs de goden en de muzen,
door mij eertijds zo vereerd,
leeg van heilig geheugen
anderen kennen om ze
even te koesteren,

dan zullen mijn kernen, verspreid,
zich goden en muzen
nog herinneren
ieder in het eigen geheugen.

Nu stralende dit weten en
in eenzaamheid koesteren
is zelfs goden en muzen niet gegeven.
Voorbij gaan zij
zonder bodem, van stond tot stond
steeds voedsel behoevend
en nieuwe tijd.

Maar ik,
in het universele verspreid,
onherroepelijk ik ben
al zal geen huidig ik dit nog weten.

Het nergens

Rond mij spreidt het woud zijn diepten
en zijn schaduwen
maar ik, ik ben nergens meer.

Rond het woud liggen de wouden
de bergen en de rivieren
maar ik, ik ben nergens meer.

En verder stalt de aarde haar
wonderen uit onder het blauw
maar ik, ik ben nergens meer.

En het blauw gaat op
in de grote nacht der sterren
en ik, ik ben nergens meer.

Alles ligt omsloten in mijn loutere leegte
in het raakbaar punt van mijn ruimteloos niets
en de velen, zij vinden mij nergens.

Ik ben het buitenste en ik ben het binnenste
wij spiegelen ons in mekaar
in het nergens van een spel zonder spiegel.

Landschap zonder land, land zonder landschap
het niets gaat op in het niets
het nergens voltooit zich in het nergens.

Rusten ga ik weldra

Rusten ga ik weldra
in mijn eigen verruimde schoot
eindelijk rusten ga ik
in mijn velden zonder oorsprong.

Ontvang mij dan
groot lichaam zonder grenzen
ontvang mij
groot onuitblusbaar vuur.

Vader en moeder der eeuwige geboorte
laat mij verdwijnen in uw zee van licht
zelf licht geworden weer
en zachte trilling tijdeloos.

Ik zal niet sterven meer

Ik zal niet sterven meer
geen dood is er
die mij vangt
geen zwarte aarde
die mij dekt.

Door mij
als door een adem
gaat de adem der eeuwigheid
in mij
als in een licht
rust het licht van de eeuwige oorsprong.

Ik zal niet sterven
wanneer de nacht der nachten
over mijn wimpers daalt
ik zal mijzelf herkennen
in het duister dat mij opneemt
dat algehele duister waarin de bronnen
van het licht.

Ach onaantastbaar en onaangetast
ben ik
als in de tijd
de tijdloze stonde komt.

Mijn vriend

voor Robert Pietermans

Mijn vriend
ik ben uw vader en gij zijt mijn vader
één grond is enige grond in ons

Mijn vriend
gij zijt mijn moeder, de moeders van mijn moeders
en ik ben al uw moeders
van één zijn wij de waarheid en de bloesems

Mijn vriend
gij zijt mijn zoon en ik ben uw zoon
van één stam zijn wij oorsprong en vruchten

Mijn vriend
ik ben uw geest en gij zijt mijn geest
van één veld zijn wij de ongeboren wording

Gij staat voor mij in deze witte kamer
en ik, ik kijk uit u naar mij
en zie geen andere meer

Niet twee staan hier, van glimlach één
maar één, van glimlach myriadisch,
ons leven, reeds lang voorbij, is eeuwige oorsprong

Mijn vriend
beleven doen wij de pulp der eeuwen
de ene waarheid die geen eeuwen kent.

Maart 1992, St. Pieters-hospitaal Brussel

Prajñā Pāramitā*

voor Emiel De Keyser

Vorbij de kennis is de kennis eerst
vorbij het weten is het weten.

Al wie iets kent kent slechts zichzelf
en wie het laatste weet
weet slechts het laatste van zichzelf
en hij die boven waan en wet
ook het niet-weten weet
stijgt eeuwig slechts een trap
in het niet-wetend weten.

De wijze weet niet meer wat weten is
en van 'vorbij het weten' heeft hij nooit gehoord.
Des avonds begeeft hij zich ter ruste,
des morgens uitgerust staat hij monter op.

* Beroemde mahayanistische tekst.

Zolang

Zolang ik van u weet
volmaaktheid
ben ik volmaakt nog niet.

Zolang ik u betracht
leegte
ben ik leeg nog niet.

Zolang ik naar u verlang
nirvāna
ken ik nirvāna niet.

Zolang ik van u droom
ootmoed
ken ik ootmoed niet.

Wanneer het doel uit het doel verdwijnt
is het bereikt
en is er niemand meer
die dit nog weet.

Volmaaktheid lost zich op
op het ogenblik der volmaking.

Dan gaat de mens voorbij
als golving over een korenveld.

Vóór iets is

Wakker in de diepste slaap
levend in de diepste dood
luisterend in het kernpunt van de kei
bewust in de nacht van onbewustheid
ziend in het binnenste der blindheid

en bron nog vóór de bronnen
sprong nog vóór het springen
oorsprong nog vóór de sprong

tijdloos alles nog vóór iets is.

Hoe zal ik?

Hoe zal ik u niet-zeggen
hoe zal ik zwijgen over u
want zwijgen is oneindige taal
waarin ik zonder uitzicht
mij vervolmaken moet?

Hoe zal ik u niet-kennen
hoe zal mijn oog zich sluiten over u
want leegte van de nacht is diepst ontwaken
naar de verborgen kiemen
van de volmaakte duizel?

Hoe zal ik u niet-willen
grondeloze vader van het niet-bezit
en laten uitgaan, onder reeds gedoofde vlammen,
het smeulend weten van het laatst verlangen?

Hoe zal ik u niet-zijn
gij buiten wie niets is,
hoe zult gij mij niet-zijn
mij buiten wie niets is
o beider enkelvoudig branden
zachter dan het mededogen?

En hoe zal ik u blussen niet
uitblussing van het reeds uitgebluste?

Dit lichaam is

Dit lichaam is een focus van uw veld
groot lichaam dat eeuwig door de sterren waait
en met uw sterren in mijn cellen huist.

Dit lichaam is een veld dat
open in uw veld
uitstralend en doorstraald
één straling met u is.

Dit lichaam is een al dat opgaat in uw Al
zichzelf voltooiend in de ruimte van het nu

een woord gemaakt van alle woorden
waar alle woorden smelten tot één woord

een vuur dat laait tot ongeboren brand
een brand die murmelt aan de bronnen van het vuur.

De voorbijganger

Jezus heeft gezegd: weest voorbijgangers
Evangelie volgens Thomas (logion 42)

Ik sta in het bloeiende landschap
ongrond staat in de bloeiende ongrond.

Ik wandel langs de eenzame wegel
ongrond wandelt langs de eenzame ongrond

De zon beschijnt er rode bloemen
ongrond beschijnt er rode ongrond

de leeuwerik stijgt in het blauw
ongrond stijgt in blauwe ongrond

de beek kabbelt tussen de stenen
ongrond kabbelt tussen ongrond

dan valt avond op deze dag
dan valt ongrond op deze ongrond

en wijze handen breken het brood
en ongrond breekt ongrond

wat ik ook doe wat ik ook zie
ongrond slechts weet ik

wat ongrond ook doet wat hij ook ziet
slechts zichzelf weet hij

ongrondelijke avond daalt op dit ongrondelijk leven
ongrondelijke vrede rijst in dit ongrondelijk bloed.

Parabel

Er is niets te verlaten
daarom mag ik alles verlaten
er is niets te doen
daarom mag ik alles doen
er is niets te weten
daarom mag ik alles weten
er is niets te verliezen
daarom mag ik alles verliezen.

Wie alles zo verlaat
hij verzaakt
wie alles zo doet
hij vermindert
wie alles zo weet
hij verzwindt
wie alles zo verliest
hij komt aan.

Van twee een

voor Robert Pietermans

Eerst zei de wereld mij
ken uzelf
en ik daalde
tot in mijn ongrond.

Dan zei de wereld mij
ken mijzelf
en ik straalde uit
tot in haar ongrond.

Toen waren één ongrond wij
en konden wij eeuwig
ongeboren en onsterfelijk
geboren worden en sterven.

Vademecum

I

Door mijzelf laat ik mij doen
in mij huist het lichaam van uw weten
wie dit volgt kan nimmer dwalen
tot in het bijgeloof
gehoorzaamt hij aan de éne weg.

II

Wát ik geloof
wordt eeuwig nieuw vertaald
het gaat voorbij.
Dát ik geloof
wordt in geen taal getaald
het is in u en mij.

Wedergeboorte

Voor Marijke en Marcel Messing

Niet deze druppel regeert dit leven
maar de stroom
niet dit lichaam
maar wat dit lichaam
boven de eigen stroming heft
meewerkend even
met onaflatende kolken
eer het verzadigd
door doezelende beweging
tot tijdloze rust
weer onder gaat.

Zo sterft de druppel
opdat de stroom zou leven
en ongetelde druppels
uit het ontelbare
zou wekken
waarin het licht der diepten
ongeboren en onsterfelijk
beter oplichten kan.

Zo scheidt het leven het leven
zonder eind zonder begin
onuitputtelijk en gegeven.

Mijn zoeken

Mijn zoeken is het niet meer zoeken
mijn trachten kent geen inspanning meer
verlangen is wat mij iedere dag verlaat
loslaten wat mij niet meer loslaat

sinds in dit vlees uw zonnen stralen
tot in mijn vingerspitsen uw zegenende naalden
slorpt oneindigheid mij op
en als zelfs fusie niet meer standhoudt
is er alleen nog u
en heeft bereiken nooit bestaan

wateren zijn wateren voor altijd
wie aankomt is nooit vertrokken.

Tot rakens toe verblind

Geheel zijt gij in mij maar ik omvat u niet
geheel vloeï ik in u maar ik bereik u niet
slechts in het duister van het niet meer zijn
voel ik ongrondelijk een schaduw van de grote schijn

toch ben ik u, een lichtheelal
een sterrenluister in een onmetelijk azuur
toch zijt gij mij, een diepteduizel
een asterveld onpeilbaar van uw eigen diep

en al ben ik mijzelf helaas nog meer dan ik u ben
toch zijt gij meer in mij dan ik mezelve ben
gering is ons vermogen, oneindig is het veld
mijn straling is mijn al tot rakens toe verblind

blindheid zonder weerga waarin mijn licht mij heft
nacht van verzadiging waarin uw licht mijn licht verduistert.

Het niet-weten

Hoe zou ik weten wat ik ben
ik die alles ben?
alles kent zichzelf niet
het is.

Hoe zou ik weten dat ik ben
ik die alles ben?
het ik is in het al verdwenen
voor kennis is geen plaats.

Hoe zou ik weten dat ik ben
ik die ben?
zijn is niet iets zijn
het is zichzelf genoeg.

Alleen nog u

Ik laat u los om u te vatten
wat ik niet vat laat mij niet los

gij die u toont zijt mij nog nooit verschenen
als gij verschijnt wordt niets meer mij getoond

hoe meer ik van u weet hoe meer gij zijt
hoe meer ik jaag naar u hoe minder gij u laat vangen

en ik ben al in niet verborgen
en ik word niet om al te zijn

wie zich verliest die kan zich vinden
wie zich gevonden heeft die is alleen nog u.

De voorbijganger

Ik vloeï uit mezelf in het Zelf
het Zelf uit zichzelf vloeit in mij

is dit leven een droom van het al
is dit al een droom van het leven?

spiegels in spiegels weerspiegeld
leegte in leegte vervuld

zo ga ik voorbij met de wereld
zo wandelt de wereld in mij.

Wie niets meer heeft

Mijn roepen aan mijn horizon wordt stil
mijn kreet van volheid wordt sprakeloos
in deze stilte stijgt uw roep in mij
spraakloos hoor ik uw klankloos spreken.

Taal zonder woorden vult mijn vlees
van stilte barst ik naar onze leegte
onder mijn schedel oorverdovend
heerst onhoorbaar het volstrekt geluid.

Uw orgel zonder begin stort in mij uw branding
zolang ik leeggevloed in u mijn brein weet branden
totdat ik niets meer weet
en niet meer weet dat ik nog iets kan weten.

Ben ik dan rijp voor u? Voor mij?
Ach gij alleen misschien, gij weet het
als in uw grond gij zonder keer mij stort.

Wie niets meer heeft, hem doemt de pulp van alles.

Gij zonder gelaat

Gij zonder gelaat
wis ons gelaat dan uit

wis deze wereld
en deze droom van weten uit

en laten wij overgaan
naar wat uw bron ook is

tot in de naakte duizel
van alle oorsprong.

Vóór de oorsprong

Vóór de oorsprong, wereld,
is in ons de oorsprong van de oorsprong
en vóór deze oorsprong
oorsprongloos
is in ons het wachten van het ledige.

Nog niet geboren schijnen wij,
het niets in het alles
schijnt nog niet opgegaan
tijd en ruimte nog niet begonnen.

Dáár toeven wij, onvatbaar en gevat,
volledig reeds
wachten wij onze wording af.

Dáár blijven wij
al ontplooiën zich in ons
de tijden en de ruimten.

Dáár, in het ledige vóór de kiem
zijn wij tijdloos, maagdelijk en
onraakbaar.

Lichaam van licht

Het lichaam van licht
is het licht van dit lichaam
dit lichaam is licht
van het lichaam van licht.

Het lichaam van vuur
is het vuur van dit lichaam
dit lichaam is vuur
van het lichaam van vuur.

Binnen en buiten zijn één zonder tweede
sterren en vlees zijn pulp van de leegte
straling en vuur zijn zee van het worden
cirkel en kruis zijn vuur van het zijn.

De gloed en het laaien vullen de wereld
het hart is een laaiende zee van vuur
stof is een zee van het zengende licht
geest een geluidloze brand zonder grens.

In een lichaam van stilte
smeult een lichaam van vuur
in een lichaam van vuur
wacht een lichaam van licht.

En het licht wordt één met het licht.

Oosprong ben ik

Ik ben in een plaats
waar een plaats
geen plaats meer heeft

beelden komen er tot mij
maar ik volg ze niet meer

begeerten doen mij aan
maar vinden geen weerklank

de ganse wereld is nog steeds daar
maar kan mij niet meer binden

zuiverder in mij
wordt iedere dag
zonder dag

al wat geen ongrond is
is nu zonder grond

oorsprong word ik langzaam
waar nog geen wereld is

oorsprong ben ik plots
die nog geen gelaat heeft.

De druppel en de zee

Ik die groter ben dan mijn grootste omvang
en kleiner dan mijn kleinste deel
u omvat ik niet die mij omvat
in u dring ik niet binnen
die kiem zijt van mijn oorsprong

ongeboren ongrond word ik uit u geboren
onsterfelijk sterf ik iedere stond in u

al is de zee de druppel en de druppel zee
oneindiger en dieper is de pulp
waarvan het al een spiegel is

u ben ik en ben ik niet
mij zijt gij en zijt gij niet
uw horizon daalt achter alle horizonnen
te ver zijt gij die mijn hartslag zijt

al kent u al wat is
nog zijt gij niet gekend

alleen uw blik uit mij hij raakt u
mijn deemsterende blik hij raakt u niet.

Niet ik maar u

Niet wat gij mij geeft heb ik lief
u heb ik lief
niet wat gij met mij doet heb ik lief
uw doen heb ik lief.

Al was het Niet uw gave
uw geven had ik lief
al was het al uw geschenk
uw schenken had ik lief.

Al naamt ge mij mijn wezen
uw nemen is mijn al
al gaaft ge mij uw grond
uw geven is mijn grond.

Niet ik maar gij bestaat
niet ik maar gij zijt waar
door niet te zijn ben ik eerst u
vernietig mij opdat ik zij

niet ik maar u
niet ik maar u...

Oorsprong

Verkozen slaap
laat in uw helderduister
mij nu zinken
verkozen heldere dood
laat in uw open duister
mij overgaan.

Niet moede werd dit lichaam
maar licht
nu keert het soeverein
in het lichtlichaam
dat in zichzelf
het vond.

Aan de bronnen van mijn oorsprong
laat mij nu drinken
en oorsprong zijn
en laat mij binnen gaan
waar de tijd nog niet begon
waar de tijd niet binnen kan.

Naar een nirvāna

De wereld is nu tijdloos
als vóór de eerste stond
in mij de vrede van mijn laatste oorsprong
niets kan veranderen nog
alle eind is bron en alle bron is eind.

Neem alles van mij af nu
van de begeerte te zijn
tot de begeerte niet te zijn
van de lust te leven
en de lust dood te zijn.

Het land zonder landschap
neemt bezit van mij
het kleine weten van de stof
valt stil
en zonder ruimte is stilte
het vlees van de ervaring.

De vormen rusten
in hun verborgen kiem
en in dit lichaam stijgt
een zee van zeeloosheid
rots en geest zijn wegen zonder gewicht.

Van nirvāna het wenken
lost zichzelf op
en, tot in het wege van de daad,
wordt alles afwezigheid
en afwezigheid van afwezigheid.

Wanneer een lichaam dit voelt naderen
stijgt het een laatste maal
uit eigen transparante
helderheid.

Geboorte

Das Auge in dem ich Gott sehe,
ist dasselbe Auge, darin mich Gott sieht
Eckhart

voor Eugène Van Itterbeek

Vernauwd heb ik mij
om wereld, maat en mens te worden,
oneindigheid, die kent zichzelf niet
en waarom alles zijn als ik niet iets kan worden?
Zo schiep ik nu mijn spiegel
waarin een beeld van mij, oneindig klein
maar tastbaar tegemoet mij treedt.
Zo is het goed
alsof ik nog vollediger was geworden.

Maar op de aarde spreekt de mens:

Verruimen wil ik mij
om goddelijk en Al te worden
eindigheid die kent haar oorsprong niet
waarom nog iets te zijn, ik die mij alles weet?
En uit mijn grenzen treed ik
mijn golf wordt zee
en reeds smaak ik oneindigheid.
Zo is het goed
vollediger mijzelf en u ben ik geworden.

Als in dezelfde spiegelblik
het alles en het niets elkander vinden
en in elkander overgaan
dan is het goed
dan wordt geboren
god in de mens
de mens in god

Het Niet, Het Al

Gij zijt het enig ik
in mij wordt gij elk ogenblik geboren
tot ik weer smelt in u
en aan de oorsprong mij weer overgeef.

Gij die alles zijt
in mij zijt gij het Niets
het uitgebluste iets
waarachter tijdloos openstaat het Al.

Verlaat mij opdat ik u vinde
vernietig mij opdat ik zij
uit uzelf verdwijn
opdat ik u kenne
en dat het Niet het wonder weze van het Al
het Al het wonder van het Niet.

Het niets en het al

Van de ruimte ben ik een rimpel
van de lichtzee een luttele vonk
van de wateren een onvindbare druppel
van het woud het kleinste blad.

Maar in de rimpel ben ik de ruimte
in de vonk het hart van het licht
in de druppel de verten van de wateren
en in het blad de diepte van het woud.

Er is geen straling die niet mijn straling is
er is geen vrede die niet mijn vrede is
er is geen leegte die niet mijn leegte is.

Het ene van het nu

Gij die het zijn zijt van uzelf
in alle zijnden stof en vlees
alle zijnden maakt gij tot uw zijn
zonder uw zijnden waart gij niet.

Een brandend braambos is de wereld
het brandend braambos roept: ik ben
alles in mij roept mee en is
één genadeduizel met het ongrondelijk geheel.

Wanneer in mij het al zich openbaart
verdwijnt een ik in een vermeend verleden
tussen mijn wimpers leeft het ene van het nu
geen ik meer maar nog alleen het zijn.

Het verre weten

Ik sta in de zilversnelle beek
ze kronkelt tussen palingkruid en witvismos
naar het bos en zijn grote witte duister.

Ik sta in de afgrond van mijzelf
de schepping heeft zich in mij ont-schape
bewustzijn keert tot bewustheid weer
en ik word zee van ongeschape licht
waarin de afgrond en het bos verdwijnen.

Heeft iets bestaan? Zal ooit nog iets bestaan?

Roodborstjes zie ik dartelen in een kuil
van het bos zie ik ieder blad gesneden
zij zijn de vormen en het leven van het niets
en van het al zijn zij het verre weten.

Wat zijt gij?

Wat zijt gij
oorsprong van mijn asters
merg van mijn cellen
pulp van mijn denken, mijn weten?

Ongeboren noem ik u
want niemand kent de bron van uw bronnen
onsterfelijk noem ik u
want elk einde is onvoorstelbaar.

Tot de gekende en ongekende werelden
tot stof en geest strekt gij u uit
en zij alle
zijn in u aanwezig.

Onbeschrijfelijk zijt gij
en toch leeft gij van mijn tastbaarste gedaanten
onstoffelijk zijt gij
en toch waart gij niet zonder de stof.

Gij zijt de schacht
waarin ik bloei, verwelk en bloei
zonder u was ik niet
zonder mij waart gij niet.

Wat zijt gij dan
dat om mijzelf te zijn
ik in u en in mijzelf verdwijn
ongeboren en,
dood of levend,
onsterfelijk?

Ik ben het oog

Ik ben het oog dat zichzelf ziet,
het weten dat zichzelf weet,
het alwetende voorbij het weten.
Ik ben de wenk die het al doet wenken,
de zelfgekoesterde die uit zichzelf is.
Ik ben het meer van licht van de eerste en de laatste dag,
het niets zonder grond van het al zonder plaats.

Daarom ben ik een schaduw zonder naam,
een nar zonder vrees, een wijze zonder raad,

en door de wereld die tegemoet mij komt
loop ik onbewogen gedragen door haar evenwicht.

Stilte

Stilte is vóór het wakker worden der dingen
in hun oorspronkelijk water
het is het innerlijk ervaren
dat in zijn schroom nog aarzelt
de trilling die nog niet trilt
de oorsprong van het wonder dat
om wonder te zijn
niet durft ontstaan.

Stilte is beweging die nog niet begon
adem die nog onbewogen lucht is
afgrond waaruit de gronden stijgen
siderale ruimte wachtend
op het knisteren van de eerste ster.

Een ruimte zonder zwaartekracht
waarin ik weerkeer
om tijdloos in het nu te staan.

Is dit nirvāna?

Het verlangen verlang ik niet
het niet-verlangen verlang ik niet
de diepte komt in mij
en gaat haar gang.
Ik ben mijn doen niet meer
de diepte is mijn doen en
door mij wordt haar doen gedaan
en haar niet-doen, ik voer het uit.

Een spiegel ben ik
zonder oordeel, zonder voorkeur, zonder afkeer.
Toch is mij alles dierbaar
want eenheid maakt alles één
en ben ik het niet die liefheeft
ik die niets meer heb
de liefde heeft mij
zij die alles is.
Zij is de bron
en niets ontsnapt haar.

Alles is nu Nirvāna
samen de dag doorbrengen
eenzaam een cel bewonen
pijn smaken en vreugd
weten en niet-weten
leven en niet-leven.

Voor altijd open is het al
in al wat is.
Uitblussing is nu
in het uitblussen van het reeds uitgebluste.

Enkelvoud

voor Hein Stufkens

Als het weten zijn hoogste punt bereikt
en het hart zijn diepste
vullen zij samen
de ruimte van ons al

dan werkt het al in mij
tot in mijn adem
dan is mijn adem
de polsslag van het al

dan is de boom het woud
en elk blad de wereld

is het atoom de berg
en de berg atoom
zee is druppel
druppel zee

o eenvoud
o enkelvoud

De fotograaf

voor Philip Engelen

In mijn gelaat ziet hij zijn diepste zelf
hij dringt in mij tot in zijn diepste grond
eenzelfde horizon licht in vier ogen op
eenzelfde bodem in ons is bodemloos

mijn trekken zijn niet meer mijn trekken
in deze spiegel stralen ook
de wonderen van zijn eigen
transparant gelaat

uit de serene glimlach
die hem naar zichzelf weerkaatst
dieper dan het beeld
weet hij zichzelf verdiept

in het oog van een volmaakte wereld
ziet het oog
niet meer verbijsterd
alleen zichzelf.

Het nu

Ieder ogenblik
ben ik oorsprong
en valt worden
buiten mij.

Ieder ogenblik
ben ik het al
zonder ruimte
zonder tijd.

Al wat gebeurt
transparant
gebeurt in mij.

In de korrel
zit de wereld
haar wezen is terugkeer
tot de korrel.

Dit is het nu
buiten het nu is niets
plots en volkomen
naamloos en
één.

Een psalm

Hemel en aarde verkondigen uw glorie
zee van zaligheid
waarin wij bodemloos baden.

Hemel en aarde ademen uw majesteit
groot lichaam zonder begin
en zonder einde.

Hemel en aarde, uit uzelf gekomen,
voeren ons weer naar u
onbeweeglijke cirkel die de beweging
voedt.

Hemel en aarde zijn uw heiligdom
over de velden gaan onze handen zegenend
en ik word u die mij geworden zijt.

Eenvoud van het ene

Mijn ongrond spreekt tot mij:

Ik ben.
Ik ben oorsprong van het zijn.
En dat ben jij.

Tot in je bloed
tot in je asters
tot in de afgrond tussen je asters
tot in je ongemeten stralen in het al
ben ik geheel mezelf.

Tot in je ongrondelijke voelen
tot in je weten, tot in je vermoeden, tot in je niet-weten
heers ik in je.

Tot in je nacht, tot in je licht
tot in je zekerheden, tot in je twijfels
tot in je al en tot in je niet
ben ik het enige.

Je wanhoop, je opstand, je angst
je staren in het kwaad
waren een weg tot jezelf en mij.
Toen het strand over je bruiste
toen het woud je pulp was
toen de vrouw de wereld in liefde zette
toen je verloren ging in mij
toen je de eeuwigheid smaakte
van het onsmaakbare
waren wij één bewustzijn.

Je horen van mijn stem
is ook mijn horen
de stilte die je vult
is ook mijn stilte
het sterven, in jou aan het dagen,
is ook mijn sterven
en in je dood, dat andere leven,
is onze eenheid even volmaakt.

Wij zijn
het zijn van het niet-zijn
het tijdloos nog niet zijn van het zijn
onze uitblussing zijn wij
en als onze uitblussing is uitgeblust
is al-bewustheid
het onschepbare
de ondenkbare identiteit
van het niets dat iets is
van het iets dat niets is.

Niet meer ontmoet ik jou
ik ben jou
niet meer word je mij
je bent mij

niets meer wordt overwonnen
niets meer overwint
niets meer wordt bereikt
niets meer wordt gekregen
en geen huwelijk meer
geen waarneming meer
geen versmelten meer
in de eenvoud
van het ene.

Projectie zonder tekening

Jij, van wie een luttel weten ik ben
een luttel beetje hart, een luttel beetje stem,
jouw woorden trillen in mijn taal
jouw zwijgen is bodem van mijn zwijgen
jouw oneindigheid in mijn oneindigheid heeft lief
jouw weten sijpelt door mijn onwetendheid.

Wetend weet ik niet
niet-wetend weet ik
projectie zonder tekening
equatie zonder termen
zo ben ik wat jij bent
zo ben jij wat ik ben.

Al wat ik doe wordt door jou gedaan
al wat ik denk, jij denkt het
al wat ik voel in jouw voelen vult de wereld

en mijn dood
die je bent in mij
maak jij tot leven.

Brandend braambos

Vuur zonder verbranding
vlam zonder beweging
hitte zonder brand
gloed zonder gloeien
in een tijd zonder ruimte
in een ruimte zonder tijd.

Zo ben je, vrede,
die mijn hartslag vult,
zo ben je, gloedzee
zonder golf of kust.

In het binnenste van jezelf
is licht zonder vibratie
in het binnenste van mijzelf
is het met jou in evenwicht.

Zonder geboorte geboren
zonder sterven gestorven
breidt onze gloed zich uit

hitte zonder rimpel
langzaam stijgend tot een wit heelal.

De dans van het ogenblik

Onbewogen dans ik naar geboorte uit dit leven
begroet het eeuwig kind dat ongeboren mij gebeurt
een transparante bloem die murmelt uit het wezen
en in de oorsprong van het zijn haar kiemen koestert.

Alles is openheid en rukt de kiemen open
die, verpulverd in het niet,
voorbij de dood het niet voltooiën
tot in het ijle volle van het licht.

Dit is het nu dat alle tijden nietigt
in het aanwezig zijn van de aanwezigheid
het hier-en-nu dat oeverloos ons opent
op 't onbewogen dansen van het ogenblik.

Het tijdloos kind stijgt boven de cirkel van de tijden
die zich tot al vernietigt en tot niet ver-alt.

Tussen leven en leven

In mijn zonnevlecht
weegt zonder gewicht
de wereld

uit mijn zonnevlecht
straalt zonder grens
de zon

tussen kop en kuiten ben ik
tussen aarde en hemel leef ik
tussen leven en leven

zo spreekt in mij de navel van alle weten:
ben ik het Niet, het Niet is mijn Zijn
ben ik het Zijn, het Zijn is mijn Niet

ja, baarmoederstulpje onder de grote notelaar
zo werkt het onzichtbare nog altijd
in mij.

Boven de schepping

I

bij het Sanctus van Bach's Hohe Messe

Het al draagt mij ten toppunt van mijn al
het al draag ik ten toppunt van mijzelf
de wereld jubelt en barst
als duizend allen in het éne al
als duizend zeeën in de ongrondelijke oceaan.

Het myriadisch koor naar alle oostens zet zich uit
een onderaards geweld borrelt naar een transparant azuur
waar alle machten groeien in een egale volheid
tijdloos voltooiend de alomane wezige bron.

De wereld heeft zichzelf gevonden in een bovenstoffelijk niet
het hierzijn is geworden tot een bovenmenselijk al.

Het Zijn, boven de zinderende schepping,
boven het rumoeren van de tijd,
zaait, gelijkmatig en bewegingloos,
heerlijk en verheerlijkend,
de echo's van zijn donderende energieën uit.

II

Onuitstaanbaar
barst uit mij
in tranen van jubeling en heerlijkheid
wat in den beginne
gij in mij hebt gelegd.

Onuitstaanbaar uw macht
onuitstaanbaar uw almacht
o gij die ik mag zijn
als uit mij, vernietigd,
als uit u, vernietigd,
de wereld in een onuitstaanbare
schepping barst.

Onsterfelijke wonde van zijn.
o Vleeswording.

Het duister licht

*Und in diesem Einen wollen wir ewig
versinken vom Etwas zum Nichts.*

Eckhart

Het licht in mijn oog
dat ziende mij maakt
omdat twee wij nog zijn
is niet het licht
dat uit mijn lichtzijn zelf
in het opene
mij werpt.

Soms in het ongeboorene
peilt mijn ware licht
en gaat verdrinkend
oeverloos in het louter zijn.

Het hoogste lichten gaat op
in de onkenbare bron van het ene
in het nachten van de oorsprong
van het niet
in het lichten dat niet oplicht.

Daar wordt het duisternis
genietigd
in opperste blindheid
van een bodemloos ervaren
zonder zien

boven de tijd
zonder waarom
zonder oorsprong
zonder ik.

Het onvulbare

Gott wirkt, die Gottheit wirkt nicht.

Eckhart

Tussen uw afgrond en mijn afgrond
is geen band
tussen uw woeste wateren en mijn woeste grond
is geen overgang
geen brug
noch in verleden noch in toekomst
noch in het nu
tussen u en mij
is geen tussen.

Eén adem zijn wij
één naamloze blik
één naamloos doen
één naamloos ding
één ongrond.

Er is geen u, er is geen ik
geen hoe en geen waarom.
Er IS.

Er is alleen
de almacht van het niet
het niet van het algehele
het bronloze van het eindeloze
het lege van de leegte
in het overlopen van het onvulbare.

Uit een heldere duizel

I

Goden

laat u leeglopen van god
en weest de grond zonder grond
die alle gronden aanneemt

God

in het goddelijke laat alles los
en wees het lichtend duister
in het duister licht.

Zijn, verlaat het zijn.

Niet-Zijn, verlaat het niet-zijn.

Niet, nog niet, waaruit ik vloeide
word nu geboren

en in de oorsprong dat ik dansend dale
en tijdloos vóór de oorsprong zij

het niet dat nog een niet niet is.

II

Slechts na het niet kan ik niet denkend denken
slechts na het niet kan ik niet doende doen.
Als niets nog is is dit van elk gebeuren bron
en draagt de bron tot in de vruchten.
Onvatbaar is wat ik in handen hou
oneindig wat ik dacht te vatten.

Zo handel ik niet handelend, van vrijheid
en niet-vrijheid vrij in de volkomenheid van elke daad
en wordt het niet geladen met de wonderen van het leven
het leven met de wonderen van het niet.

Ik eet, ik slaap, ik luister naar de wind,
mijn palmen baden in een koel geklater.
In mij en in de ruimte
broederlijk beweegt het ongekende
broederlijk van rust is de beweging.

III

Ik ben het Al
Jezus

Dan opent zichzelf uit de oneindigheid
alteenwoordig de afgrond
naamloos en van een zijn onwetend
in het niet-wetend weten.

Dan smelten leegte en volheid
tot één transparant ogenblik,
grond zonder bodem, iets zonder iets,
oneindig hart van stilte en myriadisch ebbend gemurmel
zonder waarom en zonder waartoe.

Een boom verschijnt, een berg: het niet wordt tastbaar
een vrouw, een kind: het vormeloze heeft liefdevorm
het diepe weten: het onzeglijke is vlees en bloed.
Niets bestaat en alles is dáár
vloeiend en onbewogen
onbegonnen en zonder eind.

Uit een heldere duizel
vóór mij, in mij,
doemt alle grond
ademende vreugde ongrondelijk.

Buiten mij en in mij
voorbij de diepe slaap
niets meer kennend
niets meer wordend
ongrond van ongrond
is alles onvatbaar en oneindig.

Adieu

Adieu mijn ziel, ga nu mijn ongrond in,
herhaal jezelf tot je in hem verdwijnt
uitstervend in de afgrond die vóór je was.

Adieu mijn ziel, begroet de myriaden zielen
die vóór en na je vonken het naakte nu bevolken
tot in de oorsprong en zijn niet-verwachten.

Adieu mijn ziel, reeds zijn ze jou
de zoete en zerpe zielen van de wereldziel
ondeelbaar in onszelf verzonken.

Het Al. Het Niet.

I

In elke bloem wordt een god geboren.
In elke bloem kan het al ontstaan.

Hoog in mijn hoofd zetten zonnen uit
tot een oneindige zon.

Ik ben die ben.

Alwetend
dij ik
in het horen
van het niet.

Uit het niet
klim ik

in de trilling
zonder begin.

II

*Nothing is ever born
Nothing is ever destroyed...
There is no coming or going.
Boeddhistische gatha**

Ongrondelijk het hart
het hart ongrondelijk

oeverloze zee ben ik
maar laat een laatste maal
mij druppel zijn

en ik ga op
in de droomloze slaap der eeuwen
in het niet-meer dat leven is

onvergankelijk
zonder bron
ben ik

op aarde reeds
Nirvana

tijdloos
stralend lichaam
van het al.

* Gatha: zang

De dood

Doodsangst is een kinderziekte van de geest.
Wie het niet-ik van het al is geworden
kent het iets en het niets.
Diep in zich worden gebroed
de vormen van geheelheid
in de landen der metamorfosen
en zijn plots dáár
in een schicht van wereldwijd weten.

De myriaden asters die golvend mijn geest bevolkten
zijn eeuwig vóór dit lichaam ze bond
uit mij verspreiden zij zich
tot aan de bronnen der eeuwigheid.

Wie het niet-ik van het al is geworden is één.
Leven en dood, onscheidbaar
bevruchten hem.

Autobiografisch grafschrift

Tot het ruimteloze verinnigd
tot het tijdloze ingewijd
tot al vervolkomen,
leef ik de vreugde van het nu
in het onvatbaar ogenblik.

Nu niets meer kan veranderen
terwijl de stromen vloeien
kan ik liefdevol sterven:
vonk uit een leven dat nooit vergaat.

Pinksteren 1999

Bronvermelding

De gedichten zijn in chronologische volgorde geplaatst en uit de onderstaande werken overgenomen:

Uit OVERGANG (1950):

Overgang

Uit VAN DE AARDE DIE OOK HEMEL IS (1963):

Thuiskomst, Zegel, Osmose

Uit DE OPEN WERELD (1967):

Zangen van eenheid (3)*

Uit EEN KLEINE ALCHEMIE (1973):

Ineenvloeiing

Uit DE BRON ACHTER DE SPIEGELS (1974):

Veld van vlees en wereld

Uit DE STRALEN NAAR HET LICHT (1975):

Hoe zal het zijn?

Uit HET RUISEN VAN DE STROOM (1977):

Denkend aan de dood, Transparantie, De golf en de zee

Uit VOORBIJ DIT DUISTER LICHT (1980):

Wozu Dichter in dürftiger Zeit? Stervende Sokrates,
Voorbij dit duister licht, De pelgrim (1), Middelpunt

Uit WIJDING DER LEEGTE (1981):

Walcha speelt de kunst der fuge (2), Oefening (1),
Ikloosheid, Orgelpunt

Uit DE TRANSPARANTE WERELD (1981):
Mijn eik, Ananda, Het wonder, De transparante wereld (5)

Uit DE ENGEL EN DE KLEI (1983):
Tat tvam Asi, De armoede, Gij zijt, Paradox, Duizel der eenheid,
Viaticum, Vertrouwde dood (3)

Uit IN DE SPIEGEL VAN DE NACHT (1983):
Cirkel van het zijn (4)

Uit: HET RIJK VAN HET MIDDEN (1986):
Het ongeborene, Boven het niet, Paradoxaal

Uit BRONNEN VAN HET NU (1988):
Paradise lost, Ik droomde dat ik droomde, Alleen u, Cherubijntjes,
Lezend in Lao-Tse, Het pad, De verlost, De eremiet, Egyptisch,
Een blindgeborene spreekt, Credo

Uit DE VOORBIJGANGER (1992):
Het nergens, Rusten ga ik weldra, Ik zal niet sterven meer,
Mijn vriend, Prajñā Pāramitā, Zolang, Vóór iets is, Hoe zal ik,
Dit lichaam is, De voorbijganger, Parabel

Uit DE LAATSTE OORSPRONG (1994):
Van twee een, Vademecum, Wedergeboorte, Mijn zoeken,
Tot rakens toe verblind, Het niet-weten, Alleen nog u,
De voorbijganger, Wie niets meer heeft, Gij zonder gelaat,
Vóór de oorsprong, Lichaam van licht, Oorsprong ben ik,
De druppel en de zee, Niet ik maar u, Oorsprong, Naar een nirvāna,
Geboorte, Het Niet, het Al

Uit GEDICHTEN (1995):
Het niets en het al, Het ene van het nu, Het verre weten, Wat zijt gij?

Uit DE EEUWIGHEID IS NU (1998):
Ik ben het oog

Uit DE DANS VAN HET OGENBLIK (1997):
Stilte, Is dit nirvāna?, Enkelvoud, De fotograaf, Het nu, Een psalm,
Eenvoud van het ene, Projectie zonder tekening,
Brandend braambos, De dans van het ogenblik,
Tussen leven en leven, Boven de schepping, Het duister licht,
Het onvulbare, Uit een heldere duizel

ONGEPUBLICEEERDE GEDICHTEN (1997-1999):
Adieu, Het Al. Het Niet, De dood, Autobiografisch grafschrift

Sommige gedichten zijn cyclisch opgebouwd en bestaan uit twee of meer delen. Het cijfer tussen ronde haakjes verwijst naar het overgenomen gedeelte uit de cyclus.

Nog verkrijgbare werken van Erik Van Ruysbeek:

* *Het Evangelie van Thomas*, (ed.) E. Van Ruysbeek en M. Messing, Ankh-Hermes, Deventer 1999³ (1990)

* *Mystiek en Mysterie*, Ankh-Hermes, Deventer, 1992

* *Das Thomasevangelium, Seine östliche Spiritualität*, (ed.) E. Van Ruysbeek en M. Messing, Walter, Solothurn und Düsseldorf, 1993.

* *De smaak van honing*, video-band over Erik Van Ruysbeek, uit de IKON-televisieserie 'Via Mystica', 1995, verkrijgbaar bij de IKON en bij Ankh-Hermes.

* *Alles is Reëel*, El Bloque, La Nucía (Alicante), 1997.

* *De eeuwigheid is nu. Over eenheidservaring en louter zijn*, Servire, Utrecht, 1998.

Bij voldoende belangstelling voor het werk van Erik Van Ruysbeek wordt overwogen om meerdere van zijn oudere werken (romans, essay's en poëziebundels), die de essentie van de mystiek en mystieke ervaring betreffen, opnieuw uit te geven.

Erik Van Ruysbeek, pseudoniem van André van Eyck, werd op 25 april 1915 geboren te Brussel, dicht in de buurt waar in de veertiende eeuw ook de bekende mysticus Jan Van Ruusbroec meer dan vijftiengig jaar woonachtig was. Hij behaalde zijn licentiaat Germaanse filologie aan de Universiteit van Leuven, was dertig jaar docent aan het middelbaar onderwijs te Brussel, docent aan het Hoger Instituut voor Vertalers en Tolken te Brussel en docent letterkunde aan het Koninklijk Muziekconservatorium te Brussel.

Van zijn hand verschenen vele gedichtenbundels, romans en essay's, waarvan er verschillende met literaire prijzen werden bekroond. In de meeste van zijn werken is een integratie aanwezig van oosterse en westerse wijsheid, gedragen door eigen mystieke ervaring.

Centraal in zijn werk staat de verwoording van een mystieke dimensie, die van een sereniteit en helderheid is die vergeleken kan worden met die van mystici als Eckhart, Ruusbroec, Jakob Boehme, Angelus Silesius, Johannes van het Kruis, Rabindranath Tagore en soefidichters als Rumi, Halladj en Inayat Khan. Erik Van Ruysbeek verstaat de kunst om vanuit zijn eigen ervaring zo te schrijven dat literaire schoonheid en essentie twee aspecten worden van een en dezelfde waarheid.

Zangen van Ongrond, bevat een selectie van 100 gedichten die als een transparant parelsnoer de essentie van leven en dood omhullen en voorbij alle projecties, beelden en visioenen gaan die een mens kan hebben over het leven. 'Doodsangst is een kinderziekte van de geest', schrijft hij in een van zijn gedichten, in het diepe besef dat de mens onvergankelijk de ongrondelijke liefde van het *zijn* zelf is. Hier en nu, in verwondering van het wonder dat leven heet.

ISBN 90-6963-489-9

9 789069 634890

Altamira-Be

KL-389-635

